

جلسه ۳

صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه
۲۰ ذی قعدة ۱۳۳۹ مطابق سوم بر جاسده ۱۳۰

مجلس سه ساعت قبل از ظهر در تحت ریاست آقای
مؤتمن الملک تشکیل گردید

رئیس - جلسه افتتاح و صورت مجلس قرائت
می شود .

صورت مجلس یوم یکشنبه ذی قعدة را آقای نصره
الدوله قرائت نمودند .

رئیس - در صورت مجلس اعتراضی نیست ؟
محمد هاشم میرزا - راجع بشاهزاده
معمدالدوله نماینده آباءه بنده مخالف بودم نوشته
مخالف نداشت .

مدرس - چون لفظ رد آنجا دارد موسوم
بنده لفظ رد نوشته شده .

رئیس - چه باید نوشته شود .

مدرس - در صورت مجلس نوشته اند راجع
به رد و کالت باید بنویسند رایورت فلان راجع به
اعتبار نامه چون رد راجع به مجلس است نه به شعبه
رئیس - شعبه موافق بوده است یا نبوده چون
رایورتیکه از شعبه داده اند مبنی بر رد است در
صورت مجلس هم بهینطور نوشته شده (جمعی تصدیق
کردند) .

محقق العلماء - بنده هم میخواستم همین را
عرض کنم (رد راجع به شعبه بود نه راجع بمجلس)
آقا سید یعقوب - راجع بصورت مجلس اجازه
دارم عرض بکنم .

رئیس - بفرمائید .
آقا سید یعقوب - حضرتعالی که راجع به عدم
جنفور نمایندگان آذربایجان اظهار تأسف فرمودید
بنده هم تذکر دادم و گیلانرا عرض کردم و عرضم
این بود که . . .

رئیس - این مسئله راجع بصورت مجلس نیست
اگر بنا شود هر چه گفته شود بنویسند آن صورت
مشروح مجلس است معنی صورت مجلس این است که
مطالب را بطور خلاصه می نویسند ولی در صورت
مشروح مجلس آنچه گفته میشود مینویسند می گذارند
در اطاق تنفس اگر آقایان بخواهند قرائت بفرمایند
میتوانند در صورت مجلس دیگر اعتراضی نیست
(گفته شد خیر)

رئیس - تصویب شد چند فقره رایورت است
که در جلسه قبل قرائت شد و بنا شد امروز رأی
بدهند یکی راجع است به آقای فتح الدوله بقیه به
آقای مشیرمعلم و آقای سلطان محمد خان و آقای
اسمعیل میرزای معمداالدوله و آقای آقا سید محمد
باقر دست غیب راجع با آقای فتح الدوله بعضی از
آقایان خواهش کرده اند بماند برای جلسه بعد برای
اینکه دوسیه را کاملاً نتوانسته اند بخوانند بهینطور
راجع به آقای شیرمعلم و سلطان محمد خان برای این
که رایورت دیگری در همین زمینه رسیده است باین
جهت موگول به جلسه بعد میشود رایورت راجع به
آقای اسمعیل میرزا طبع و توزیع شده آقای محمد
هاشم میرزا مخالف بودید بفرمائید .

(آقای محمد هاشم میرزا از محل خود به پشت
تریبون (محل اداء نطق) حاضر شده و اظهار
نمودند بنده مخالف نبوده) .

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا با رایورت
شعبه موافق هستید کسی با رایورت شعبه مخالف
است یا خیر (اظهاری نشد) پس رأی میگیریم به
رایورت شعبه سردار معظم چون مخالفی نیست خوب
است یکتفر موافق لاقول عقیده اش را اظهار کند .
رئیس - رسم نبوده آقای حاج آقا بارایورت
شعبه مخالف هستید یا موافق ؟

حاج آقا - بنده اجازه نخواستم .
رئیس - پس رأی میگیریم به رایورت شعبه .
آقا میرزا هاشم آشتیانی - بنده عرض
میکنم که . . .

رئیس - اینطور که نمیشود وبدون اجازه باید
اجاره بخواهید بعد بفرمائید .

آقا میرزا هاشم آشتیانی - اجازه میفرمائید ؟
رئیس - بفرمائید .

آقا میرزا هاشم - مقصود بنده این بود مقرر
فرمائید رایورت شعبه را مجدداً بخوانید .

رئیس - رایورت شعبه طبق و توزیع شده است
با وجود این مجدداً میخوانم .
(بمضمون ذیل قرائت شد)

شعبه چهارم بتاريخ ۱۰ ذی قعدة ۱۳۳۹ بدوسیه
انتخابات آباءه و توابع آن رسیدگی و تحقیقات
لازمه در جریان انتخابات آنجا بعمل آورده و اعتراضاتی
را که بانتخابات آنجا وارد آمد بقرار ذیل است .
اولا - راجع باعلان انتخابات است که مطابق شرحی
که از صورت مجلس می نویسند هیئت نظار آن
جاء در روز ۱۷ رجب ۱۳۳۷ در مسجد جامع
جمع و برای تهیه مقدمات انتخاب پس از تبدل افکار
مقرر داشته اند از روز ۱۹ رجب مشغول تعرفه دادن
شوند و در روز مزبور هم شروع بدان تعرفه نموده اند
مطابق این ترتیب مدت اعلان را برای حوزه انتخابیه
آباءه و اقلید و بوانات سه روز قرار داده اند در صورت
در آخر صورت مجلس می نویسند که از همان روز ۱۷
شروع بدان تعرفه نمودیم و از این قرار مطابق صورت
مجلس اعلانی نشده و در دوسیه انتخابات هم هیچگونه
رایورتنی که حاکی از اعلان مدت آن باشد وجود
ندارد .

۲ - راجع باایام دادن تعرفه است که مطابق
صورت مجلس هیئت نظار آنجا قائل بمحدود ساختن
ایام تعرفه دادن نشده و قبلا اعلان نداده و نظریاتیکه
انتخاب کنندگان را در موعده گرفتن تعرفه آراء
نموده اند ۲۹ روز ایام تعرفه دادن طول کشیده است

۳ - راجع بمدت اخذ آراء همانطور که برای
ایام دادن تعرفه موعده را قبلا پیش بینی و اعلان نکرده
برای اخذ آراء نیز ایام قانونی را رعایت ننموده و
آقدر نشسته اند تا هر کس رأی خود را آورده بصندوق
بیاندازد باین جهت ۱۸ روز انجمن نظارت برای اخذ
آراء دائر بوده است

۴ - برای انجام انتخابات دو حوزه اقلید و

بوانات و قنقری نیز موعده مقرر ننموده چنانچه آراء
اقلید در ۱۷ رمضان رسیده و آراء بوانات و قنقری
در عشر اول رمضان .

رابعاً در نتیجه آراء صورت آراء هر حوزه و این
که آراء مزبوره شامل حال چه اشخاص بوده اند مشخص
نیست و فقط معترض است که از (۳۹۶۸) تعرفه (۳۴۱۴)
رأی گرفته شده و به ۱۹۷۴ رأی شاهزاده اسمعیل
میرزا بنمایندگی آنجا معین شده اند .

خامساً - ایامی را که قانوناً برای اصغاع شکایات
مقرر است انجمن رعایت نکرده و روز ختم آراء
انتخابات را خاتمه داده است نظر به مراتب مذکوره
که تمام جریان انتخابات مزبوره مخالف با مقررات
قانون انتخابات است و در دوسیه نیز رایورتنی که کاشف
از عملیات هیئت نظار باشد سوای همین صورت ملاحظه
نشد شعبه اساسی انتخابات آباءه و توابع را مختل
دانسته صحت نمایندگی شاهزاده اسمعیل میرزا را از
حیث جریان قانونی و مخالف با اساس قانون باتفاق
آراء رد مینماید .

رئیس - نسبت برایورت شعبه مخالفی هست
حاج شیخ اسدالله - نسبت بیک قسمت
بنده مخالفم .

رئیس - بفرمائید .
حاج شیخ اسدالله - در اصل رایورت با عقیده
شعبه موافقم ولی در این قسمت که مینویسند (نیز موعده
معین مقرر نموده چنانچه آراء اقلید در ۱۷ شعبان
رسیده آراء بوانات در عشر اول رمضان) بنده تصور
میکنم که شعبه درست توضیح نداده یا اینکه تصور
فرموده اند آنچه ایام جزء تماماً اعلان و شروع بانتخابات
و ختم انتخاباتشان در یک موعده بوده باشد در صورتی
که قانون همچو تصریحی ندارد ممکن است انجمن
مرکزی برای انتخابات حوزه های جزء اوقات مختلفی
معین بکنند مثلاً از برای یک حوزه عشر اول و برای
حوزه دیگر انتخاباتش را عشر ثانی و ثالث قرار دهد
و این مانع از صحت جریان انتخابات با آسانیت و تعیین
موعده منوط بنظریات انجمن مرکزی است اگر نظر
شعبه این بوده که چون صندوق آراء در دو وقت
بانجمن مرکزی فرستاده اند و این مطالب را باعث بطلان
انتخابات میدانند بنده با این رایورت مخالفم و این
فقره را سلب بطلان انتخابات نمیتوان دانست .

آصف الممالک - نقاط جزئی که برای انتخابات
معین شده است انجمن قبلا بایستی معین نماید و همین
جهت است که در قانون ذکر می کنند که اگر آراء
یک حوزه از موعده مقرر در تریب بیاید آن آراء ساقط است
بانتخابات خاتمه میدهند باین جهت شعبه در رایورت
معترض است و در آنجاها بیکه رعایت این مسئله نشده
همینطور اشخاصی در موعده های مختلف رفته اند و آراء
تمام شده مراجعت کردند .

حاج شیخ اسدالله - بنده همینقدر خواستم
آقای مخبر توضیح بدهند که نظر شعبه چیست و صورت
مجلس را ملاحظه فرموده اند اگر انجمن مرکزی

راجع باطلان و راجع بجزایر انتخابات حوزه های جزء موید را معین نکرده اند و یک اشخاصی را بیضی جاها فرستاده اند و باوقای مختلف بمیل خودشان انتخابات را شروع کرده اند تصدیق میکنم که این فتره مانع صحت انتخابات است این نکته را که بنده عرض میکنم از نقطه نظر شرح قانون است و بنده در این ماده نظرم این است که اختیار تعیین انجمن جزء و اختیار مدت انتخابات و نشر اعلان و مدت دادن تعرفه و اخذ آراء نسبت بانجمنهای جزء اختیارش با انجمن مرکزی است انجمن مرکزی میتواند در اوقات مختلف انتخابات حوزه جزء را اعلان و شروع و خاتمه دهد اگر این فتره در نشر مرعات شده البته قابل مخالفت نیست و اگر این فتره اعلان و تعیین مدت دادن تعرفه و گرفتن آراء مرعات نشده آنوقت این مطلب باعث باطلان انتخابات است بنده برای توضیح قانون عرض میکنم .

آصف الممالک - بطوریکه عرض کردم در صورت مجلس نوشته است که برای این دو محل فلان موعده را معین کرده ایم همیشه میتوانست گذر فلان تاریخ آراء فلانجا را آوردند و باین ترتیب بود چون در صورت مجلس هفت نظر معترض نشده اند که موعده معین را معین کرده باشد در همان موعده آن آراء برگشته باشد باین جهت شعبه اینقسمت را برخلاف قانون دانسته .

راجع باطلان و راجع بجزایر انتخابات حوزه های جزء موید را معین نکرده اند و یک اشخاصی را بیضی جاها فرستاده اند و باوقای مختلف بمیل خودشان انتخابات را شروع کرده اند تصدیق میکنم که این فتره مانع صحت انتخابات است این نکته را که بنده عرض میکنم از نقطه نظر شرح قانون است و بنده در این ماده نظرم این است که اختیار تعیین انجمن جزء و اختیار مدت انتخابات و نشر اعلان و مدت دادن تعرفه و اخذ آراء نسبت بانجمنهای جزء اختیارش با انجمن مرکزی است انجمن مرکزی میتواند در اوقات مختلف انتخابات حوزه جزء را اعلان و شروع و خاتمه دهد اگر این فتره در نشر مرعات شده البته قابل مخالفت نیست و اگر این فتره اعلان و تعیین مدت دادن تعرفه و گرفتن آراء مرعات نشده آنوقت این مطلب باعث باطلان انتخابات است بنده برای توضیح قانون عرض میکنم .

آصف الممالک - بطوریکه عرض کردم در صورت مجلس نوشته است که برای این دو محل فلان موعده را معین کرده ایم همیشه میتوانست گذر فلان تاریخ آراء فلانجا را آوردند و باین ترتیب بود چون در صورت مجلس هفت نظر معترض نشده اند که موعده معین را معین کرده باشد در همان موعده آن آراء برگشته باشد باین جهت شعبه اینقسمت را برخلاف قانون دانسته .

رئیس - آقای حاج آقا مخالف هستید .
حاج آقا - بنده موافق رایورت هستم .
رئیس - آقای محمد هاشم میرزا .
محمد هاشم میرزا - بنده موافق هستم .
رئیس - آقای نصرت الدوله هم موافقت آقای سید یعقوب مخالفید .

آقا سید یعقوب بنده در خامساً میخواهم عرض کنم **رئیس** بفرمائید موافقت یا مخالفید
آقا سید یعقوب بنده از آقای مخبر یک توضیحی میخواهم اجازه دارم
رئیس بفرمائید
آقا سید یعقوب آنجا که مینویسد در نتیجه قرائت آراء صورت آراء هر حوزه و اینکه آراء مزبور شامل حال چه اشخاصی گردیده مشخص نیست میخواهم عرضی بکنم کاین همچو عذر قانونی نیست و یک ماده قانونی نیست که ما نتوانیم متسک بآن بشویم و انتخاب کسی را رد کنیم والا بنده بارای آقای مخبر موافق هستم

آصف الممالک در قانون انتخابات مخصوصاً گفته است که باید انجمنهای نظارت جزء صورت آراء خودشان را باینجمن مرکزی بفرستند برای اینکه از روی آن صورت مجلس صورت آراء تشخیص داده شده که اکثریت در حوزههای انتخابیه شامل حال چه اشخاصی است شاید در یک حوزه جزء اکثریت شامل حال یک نفر دیگر باشد در اینجا هیچ مقید نکرده اند حوزههای جزء اقلید و بوزان چه آرائی داشته اند بطور کلی مینویسند آراء آن دو حوزه و آراء حوزه آباده ۳ هزار و کسری شد و از ۳ زار کسری هزار ونهصد و خورده شامل حال اسمعیل میرزا شده باینجهت چون در قانون مصرح است ما اعتراض نکردیم **رئیس** پس مخالفی نیست باید برای بگیریم برایورت شعبه آقایانیکه رایورت شعبه را قبول میکنند نمایندگی

محمد هاشم میرزا - بلی .
رئیس - آقای سردار معظم هم مخالفند .
سردار معظم - بلی بنده هم مخالفم .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب و آقای ملک الشعراء هم در این موضوع مخالفند .

آقا سید یعقوب - بلی جداً مخالفیم خیلی **رئیس** - در جلسه بعد انشاء الله بیان میفرمائید رایورتی است راجع باعتبار نامه آقای منتصر الملک قرائت میشود .
آقا سید یعقوب (آقای شیخ محمد جواد رایورت شعبه اول را در خصوص انتخاب آقای منتصر الملک بمضمون ذیل قرائت نمودند)

شعبه اول در تاریخ ۲۲ شهر شوال رسیدگی به انتخابات بنی طرف حویزه و بساطین کرده رایورت آن را ذیلاً تقدیم مجلس مقدس شورای ملی مینماید انتخابات در یازدهم ذیقعده ۱۳۳۷ شروع گردید مطابق مقررات قانون بدو اعلان انتخابات منتشر بیست روز پس از نشر اعلان در مدت پنج روز (۲۵۶۷) ورقه تعرفه داده شده و در ظرف پنج روز ۲۵۰۳ رأی مأخوذ داشته اند آقای منتصر الملک با اکثریت (۱۲۴۷) رأی بسمت نمایندگی انتخاب گردیدند یک هفته پس از استخراج آراء انجمن برای اخذ شکایات دائر چون شکایاتی نرسیده بوده منحل گردید نظر بصحت جریان انتخابات شعبه صحت نمایندگی آقای منتصر الملک را تصدیق مینماید .

رئیس - نسبت باین رایورت مخالفی هست (بعضی گفتند خیر) رأی میگیریم بنمایندگی آقای منتصر الملک و آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمائید (اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد رایورتی راجع بنمایندگی آقای ملک الشعراء در این موقع آقای ملک الشعراء قصد خروج از مجلس نمودند رئیس - خواهش میکنم تشریف نبرید .

ملک الشعراء - یعنی میفرمائید خودم هم رأی بدهم .
رئیس - خیر عده کافی نیست عده ۵۴ نفر است چنانچه خارج شوید نمیتوان رأی داد اهم از اینکه رأی بدهید تا ندهید .
آقای آقا شیخ محمد جواد رایورت شعبه اول را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

شعبه اول در بیست و هشتم شوال مراجعه بدوسیه انتخابات بجنورد نموده مراتب را بعرض نمایندگان محترم میرساند مطابق صورت مجلس انتخابات بجنورد در ۱۳ ربیع الثانی ۱۳۳۸ شروع و در ۲۸ جمادی - الثانی خاتمه یافته علاوه بر انجمن نظارت مرکزی سه شعبه نظار هم در اسفراین جاجرم محل قان تشکیل داده اند در چهار نقطه (۴۹۸۰) ورقه تعرفه توزیع و (۴۹۸۰) ورقه رأی اخذ نموده اند آقای ملک الشعراء با اکثریت نامه (۴۳۷۳) رأی برای عضویت مجلس شورای ملی انتخاب شده اند پس از خاتمه انتخاب یک هفته انجمن نظار برای اخذ شکایات حاضر شده ولی شکایاتی نرسیده چون جریان انتخابات موافق قانون بوده تاکنون هم شکایاتی نرسیده شبهه صحت انتخابات بجنورد و نمایندگان آقای ملک الشعراء را تصدیق مینماید .

رئیس - مخالفی ندارد این رایورت (گفته شد خیر) پس رأی میگیریم بنمایندگی آقای ملک الشعراء آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمائید (اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد - رایورتی است راجع به آقای عماد السلطنه .

(آقای شیخ محمد جواد رایورت شعبه اول را بمضمون ذیل قرائت نمودند)
 در تاریخ ۷ ذیقعده شعبه اول مراجعه بدوسیه انتخابات مشهد نموده رایورت آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید .
 انجمن مرکزی مشهد در ۱۱ شهر رمضان ۱۳۳۷ تشکیل گردیده و اعلان انتخابات را منتشر نموده اند ۵ شوال تا ۱۰ روز برای دادن تعرفه پنج روز هم برای اخذ رأی معین کرده اند نیز سیزده شعبه نظارت در نقاط جزء و بلوکات ذیل تشکیل داده اند .

بلوک جام - باخزر - سرجام - پائین ولایت - یوه زن - اردمه - شانیز - گل مکان - چناران - رادکان - چولانی - درزاب - تبادگان - کلیه در مشهد و سیزده حوزه انتخابیه جزء (۳۹۹۳) ورقه تعرفه توزیع و ۳۳۷۰۶ ورقه رأی مأخوذ داشته اند آقای عماد السلطنه با اکثریت نامه (۲۴۰۶۴) رأی بنمایندگی مشهد انتخاب شده اند دو فقره شکایات در حین انتخابات بانجمن نظار مرکزی رسیده و انجمن جواب آنها را داده اعتراضات و جواب آنها مشروحاً در صورت مجلس ثبت شده شعبه اعتراضات و جواب انجمن را تحت مطالعه قرار داده اعتراضات را غیوراد و جواب انجمن را صحیح دانستند تا بحال هم شکایاتی نرسیده لهذا شعبه انتخابات مشهد و نمایندگان آقای عماد السلطنه را تصدیق مینماید .

رئیس - نسبت باین رایورت مخالفی نیست (خیر) پس رأی میگیریم بنمایندگی آقای عماد السلطنه از مشهد آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمائید (اغلب قیام کردند)
رئیس - تصویب شد رایورتی است راجع با آقای سردار معظم کردستانی .
آقای امیر ناصر رایورت شعبه ۳ را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

بتاریخ ۱۳ شهر ذیقعده ۱۳۳۹ شعبه سوم بدوسیه و اعتبار نامه و صورت مجلس انتخابات سنجند کردستان رسیدگی نمود چون انتخابات سنجند کردستان مطابق ترتیبات قانونی جریان یافته و شکایاتی نیز در این باب نرسیده است لهذا شعبه سوم انتخاب آقای سردار معظم کردستانی را در حوزه انتخابیه سنجند کردستان تصدیق مینماید .

رئیس - آقای مدرس شما مخالف هستید .
مدرس - توضیح میخواهم از آقا نمایانم که میفرمائید شکایت نرسیده نه اینکه مخالف باشم شکایاتی بود بواسطه اینکه خیلی تلگرافات در حین انتخابات میشد و بعضی از آنها هم توسط من بود و حالا میفرمائید اصلاً شکایاتی نبود من با رایورت مخالف نیستم و موافقم ولیکن شکایاتی بود حال میفرمائید نسبت نمایندگانی چه بود .

امیر ناصر - پنج وجه تلگراف و شکایاتی که در دوسیه ضبط شده باشد نبود فقط یک فقره مکتوب بعنوان انجمن نظار کردستان در حینیکه انجمن منمقد بوده است نوشته شده و در این موقع بانجمن رسیده است پس از آنکه مجلس رسماً افتتاح یافته است در حاشیه آن باسم مجلس باقلم الهامی نوشته شده

است که بمجلس فرستاده شود و متشکبان هم بتوان شکایت از طرز جریان انتخاب شکایاتی نکرده اند فقط حکایات می کنند که بعضی از رهایی که بستند وارد شده اند شکایت می کرده اند که نمیدانیم ما را برای چه آورده اند و در اینجا تکلیف ما چیست و چون شعبه باین شکایات اهمیت نداد و شکایات را وارد ندانست در صورت مجلس ثبت نشد بملایه در آخرین روز موعده یعنی روز ۳۰ ماه رسیده و باین جهت مورد توجه نشد و ضمیمه رایورت و صورت مجلس نشد .

رئیس - آقای تدین مخالف هستید .
تدین - بنده يك قسمتی راجع برایورت میخواهم عرض کنم رایورت ناقص است ولی در مدلولش موافقم برای اینکه دوسیه نمایندگان کردستان در شعبه دوم موجود است يك قسمت که در صورت مجلس اظهار شده عبارت است از اینکه در موقع انتخابات در بعضی از نواحی کردستان زد و خورد و اغتشاش و یاغیگری بوده است که آنها نتوانسته اند در انتخابات شرکت بکنند بنده لازم میدانم که این قسمتها را ذکر بکنند ولی چون شعبه دوم رأی بصحت داده است موافقم .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله با رایورت موافقت مینماید .
حاج شیخ اسدالله - بنده با رایورت مخالفم .

امیر ناصر - عرض میکنم اول بنده مخبر نیستم سمت منشی گری دارم چون مخبر مریض است و بنده از طرف مخبر هم نیابت نداشته ام فقط برای اینکه بنده اطلاعات خود را ضمیمه نموده باشم عرض کردم اگر بنده میفرمائید باید این مسئله موضوع بحث شده اجازه بفرمائید بماند برای جلسه آتی .

رئیس - رأی باید بگیریم که باید بماند برای جلسه دیگری امروز تمام شود چون مخبر مریض هستند ایشان هم از طرف وکالت ندارند نمایان است که رأی میگیریم که بماند برای جلسه دیگر یا همین امروز .

حاج شیخ اسدالله - اجازه میدهم .
رئیس - بفرمائید .

حاج شیخ اسدالله - بنده نمایانم امضای رایورت را آقای مخبر کرده اند که تشریف ندارند یا ایشان از طرف مخبر قبول کرده اند که در این موضوع مغضری بکنند اگر که ایشان از طرف شعبه تعیین شده باشند برای مخبری و امضای رایورت با امضای ایشان باشد میتواند رایورت را پس بگیرند و هر وقت تقاضا کردند باید رایورت را پس بدهند و این رایورت خیلی ناقص است زیرا توضیحاتی که آقای تدین داده اند راجع باوضاع آن حدود در موقع انتخابات يك قسمتی از نواحی کردستان شرکت در انتخابات نکرده اند و در آنجا اغتشاش بوده این باید در رایورت نوشته شود که آقایانی که رأی میدهند بدانند بچه کیفیت انتخابات آنجا خاتمه یافته و دیگر اینکه بنده از امضای شعبه شنبه رایورتهائی راجع بشکایات در دوسیه هست و خود آقای مخبر هم میفرمائید روز آخر امراء باز شکایت بمجلس شورای ملی

ندارید ؟
آقا سید یعقوب - برگردد شعبه تادوسیه را ببینیم شاید با آنها موافق شوم و الا با این رایورتنیکه بصورت اجمال آقای آصف الممالک بیان کردند من علم غیب ندارم تا اینکه برگردد شعبه و دوسیه را به بینم و الا با اطلاعاتیکه از خارج دارم بنده نمیتوانم رأی بدهم .

رسیده مع ذالك در رایورت مینویسد که ابدأ شکایاتی نرسیده ما باید بدانیم مواد این شکایات چه بوده و شکایات کنندگان که بوده و از چه معنی بوده و شعبه بچه دلیل شکایات را رد کرده است و بپیچ وجه ممکن نیست که مجلس بتواند راجع باین رایورت ناقص رأی بدهد مگر اینکه مخبر این رایورت را بشعبه برده پس از تصحیح عودت دهند و در ثانی بمجلس پیشنهاد کنند .

امیر ناصر - عرض میکنم اولاً امضای رایورت نصرت الله شیبانی جلیل الملک است ثانیاً نظر باینکه در آنجا شکایاتی وارد نبوده شعبه با کمال دقت و صداقت کار خود را انجام داده وظیفه خود را بعهده آورد و این ورقه که اخیراً رسیده شعبه با کمال دقت ملاحظه نموده او را وارد ندید مع ذالك اگر رأی مجلس این باشد که در رایورت مطالعه ثانوی بشود حرفی نیست .

آقا سید یعقوب - راجع باین مسئله بنده مخالفت دارم اجازه بفرمائید بنده دوسیه را مفضلا ببینم برای اینکه در موضوع خونسار هم عرض کردم که شعبه باید رایورت را مفضل بیان کنند که مطلب مفهوم شود بواسطه اینکه بنده با آقای مدرس در کردستان بودیم و از وضع کردستان کاملاً خبردار هستیم اینکه میگویند اعتراضی نیامده خیلی چشم - بندی شده ناچار باید خودم دوسیه را ببینم آنوقت عرض کنم .

رئیس - آقای سلطان العلماء موافق هستید
سلطان العلماء - بنده موافق هستم با رأی آقای آقا سید یعقوب .

آصف الممالک - اگر احیاناً کسی مخالفت داشته باشد باید با اصل انتخاب مخالفت بکند والا با رایورت مخالفت کردن بنده نفهمم یعنی چه بنده اعتراض با رایورت ندارم و مخالفت با رایورت را نمیتوانم زیرا رایورت نتیجه تحقیقات و تدقیقاتی است که يك شعبه از يك دوسیه میکند و بعد از آنکه تحقیقات خود را تکمیل کرد و جریان انتخابیه را از اول تا آخر دید آنوقت رأی میدهد بصحت یا عدم صحت آن و اگر کسی اعتراضی دارد و میخواهد مخالفت کند باید با اصل انتخاب مخالفت بکند والا با رایورت مخالفت کردن را بنده نمیتوانم بفهمم یعنی رایورت چیزیست که شعبه پس از تحقیقات کاملی که کرده و بعد از استنباطاتی که از صحت و سقم آن کرده بمجلس تقدیم میکند اگر آقایان در اصل انتخاب حرفی داشته باشند باید راجع بانتخاب اعتراض کنند .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب اعتراضی ندارید ؟
آقا سید یعقوب - برگردد شعبه تادوسیه را ببینیم شاید با آنها موافق شوم و الا با این رایورتنیکه بصورت اجمال آقای آصف الممالک بیان کردند من علم غیب ندارم تا اینکه برگردد شعبه و دوسیه را به بینم و الا با اطلاعاتیکه از خارج دارم بنده نمیتوانم رأی بدهم .

ندارید ؟
آقا سید یعقوب - برگردد شعبه تادوسیه را ببینیم شاید با آنها موافق شوم و الا با این رایورتنیکه بصورت اجمال آقای آصف الممالک بیان کردند من علم غیب ندارم تا اینکه برگردد شعبه و دوسیه را به بینم و الا با اطلاعاتیکه از خارج دارم بنده نمیتوانم رأی بدهم .

رئیس - در این باب بقدری که لازم بود گویا مذاکرات شده رأی میگیریم که این رایوت امروز مطرح مذاکره شود یا بماند به جلسه آتی به آقایانیکه تصویب میکنند رایوت مطرح مذاکره شو قیام فرمایند .

(عده قلبی قیام کردند)

رئیس - تصویب نشد میماند برای جلسه دیگر رایوت شعبه سوم است راجع آقای امیرناصر چون خودشان نمی توانند قرائت کنند آقای محقق العلماء که رئیس شعبه هستند التفات فرمایند و قرائت کنید .

(آقای محقق العلماء رایوت شعبه سوم راجع به آقای امیرناصر را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

شعبه سوم بدوسییه و اعتبار نامه و صورت مجلس ساوه و زرند رسیدگی و تبادل افکار نموده چون انتخابات ساوه و زرند مطابق ترتیبات قانونی جریان یافته و چند فقره شکایاتیکه در موقع شروع انتخابات آنجا رسیده مدرک و اساس نداشته و علاوه مفتش مخصوص وزارت داخله شکایات مزبوره را جداً تکذیب نموده است و بعد از خاتمه از انتخاب هم در مدت مقرر شکایاتی رسیده لهذا شعبه سوم انتخاب آقای امیر ناصر را از حوزه ساوه و زرند صحیح می داند .

رئیس - در این باب مخالفی هست یا نیست گفته شد (خیر) رأی میگیریم آقایانیکه نمایندگی آقای امیر ناصر را از ساوه و زرند تصویب مینمایند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند تصویب شد)

رئیس - رایوتی است راجع به آقای سردار معظم .

سردار معظم - بنده اجازه دارم بیرون بروم .

رئیس - بلی تشریف ببرید (آقای تدین رایوت شعبه دوم را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

شعبه دوم بدوسییه انتخابات قائنات کاملاً رسیدگی کرده و بجمع شوری ملی که انجمن نظارت مرکزی انتخابات قائنات در بیرجند در شهر صفر ۳۸ با چهار انجمن نظارت جزء در نقاط چهار گانه دیگر مطابق جدول انتخابات با رعایت مواد قانون تشکیل شده و موازی ۲۰۱۶ ورقه تعرفه در مجموع نقاط مزبوره توزیع نموده و از این مقدار موازی ۱۸۶۶ ورقه تعرفه با اوراق رأی برگشته و آقای سردار معظم خراسانی با اکثریت ۹۸۵ رأی از ۱۸۶۶ رأی مزبور بوکالت دارالشوری ملی انتخاب گردیده اند و پس از آن انجمن نظارت مرکزی در مدت مقرر قانونی برای وصول واصله شکایات منتظر ولی اصلاحیاتی رسیده لهذا صورت مجلس انتخابات را تهیه و اعتبار نامه باسم آقای سردار معظم خراسانی صادر و خاتمه انتخابات را اعلام کرده است بنا براین شعبه دوم جریانات انتخاب قائنات را موافق دانسته و چون از اول افتتاح مجلس شورایی تا آخر مدت مهینه قانونی

هم شکایات جدید رسیده است لهذا صحت انتخابات آقای سردار معظم خراسانی را تصدیق مینماید **رئیس** - مخالفی هست یا خیر (گفتند خیر) پس رأی میگیریم بنمایندگی آقای سردار معظم خراسانی آقایانیکه تصویب مینمایند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رایوتی است راجع آقای آقا میرزا ابراهیم قرائت میشود

آقای سردار معظم خراسانی رایوت مزبور را بمضمون ذیل قرائت کردند)

شعبه پنجم بدوسییه انتخابات قم رسیدگی کرده مطابق اسناد و صورت مجلس موجوده در دوسییه انجمن نظارت در ۲۳ ذیقعد ۱۳۳۶ تشکیل اعلان انتخاب داده شده است از ۷ ذیحجه الی ۲۰ ذیحجه تعرفه داده شده و در این مدت ۳۳۳۵ تعرفه داده شده است و از ۲۱ ذیحجه الی ۲۶ اخذ آراء شده و بواسطه شیوع مرض آنفلو آنزیا یک قسمت از گیرندگان تعرفه برای تعرفه برای دادن رأی حاضر نشده اند در ۲۷ استخراج آراء شروع شده مجموع عده آراء ۱۸۷۹ رأی بوده است و ۹ رأی اضافه بر ثبت دفتر تعرفه در صندوق موجود بوده ۹ رأی مزبور باطل شده و بقیه آراء در همان روز استخراج شده ۱۷۹۲ رأی باسم آقای آقا میرزا ابراهیم بوده است انجمن مدت مقرر برای اخذ شکایات را دادر کرده ولی شکایاتی رسیده است بنا بر آنچه گفته شد جریان انتخابات موافق قانون بوده و ایرادی وارد نیست فقط قصوریکه بانجمن نظارت انتخابات وارد میشود نفرستادن شعبه مخصوص برای کوه یا بجات قم است که قهرآ بواسطه بعد مسافت از شهر ملادر انتخابات قم مشارکت نموده اند ولی نظر باینکه آبادیهای کوه پایه قم مرکز معینی نداشته و بر فرض ایجاد یک مرکز و فرستادن انجمن نظارت جزء باز نقاط دیگر در انتخابات شراکت عملی نمی نمودند و خود اهالی هم شکایاتی از فرستادن انجمن جزء نموده است بادر نظر گرفتن ماده ۸ قانون انتخابات این قصور انجمن نظارت مبطل انتخابات شمرده نشده با جلب توجه مجلس شورای ملی باین نکته که بعدها انجمن های نظارت حتی الامکان باید مکلف بفرستادن انجمنهای جزء باشند که اهالی بیشتر بتوانند در انتخاب آن شرکت بنمایند شعبه صحت انتخابات قم و نمایندگی آقای آقا میرزا ابراهیم را تصدیق مینماید .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله مخالف هستی .

حاج شیخ اسدالله - توضیح میخوام در اینجا نوشته شده است که انجمن مرکزی در صکوه پایه قم تشکیل شده سوال میکنم از آقای مغیر آقا اعلان انتخابات را به کوه پایه برده اند و آنها را از انتخابات قم مطلع کرده اند یا اخیراً گرا اعلان را برده اند یا نظر به هست اگر نبرده باشند یک نظریه دیگر .

سردار معظم - اگر اعلان نکرده بودند در ضمن رایوت شعبه اینهم بعنوان خلاف قانون ذکر میشد ولی اعلان در تمام نقاط من جمله کوه پایه

برده شده است .

رئیس - مخالفی نیست .

مدرس - توضیح میخوام با اصل مسئله موافق هستم ولیکن این مسئله که نوشته اند گمان میکنم سابقه شو دجه نوشته اند انجمن نظارت را فرستاده و شکایاتی هم نرسیده لهذا شعبه اشکالی نکرد مرض میکنم بجهت اینکه سابقه نشده اینکهمیکروند انجمن نظارت فرستاده اند و انجمن نظارت هم تعرفه ندارد و اهل آنجا تا آخر شکایات نکرده اند باینجهت اشکالی ندارد اینها قانوناً نمیشود گفت جهت نیست هب است باید انجمن نظارت کل با اعلان کند یا انجمن نظارت جزو بفرستد و مجرد شکایات نکردن آنها دلیل بر صحت نمیشود مقدمات صحت همانستکه آقای حاج شیخ اسدالله اظهار داشتند .

سردار معظم - عرض میکنم اگر زکری از ماده هشت نمیشد و دلیل منحصر عدم شکایات اهالی بوده البته نظریات آقا را کاملاً تصدیق میکردم ولی مدرک اصلی ماده هشم است که تعیین و عدم تعیین شعب جزه را بنظر انجمن نظارت مرکزی و تصویب حاکم محل قراردادده و علاوه آن سوالی هم که آقای حاج شیخ اسدالله در باب انتشار اعلان نمودند در تمام حوزه های انتخابیه برای اخطار بتمام انتخاب کنندگان این امر حاصل شده اما مسئله عدم شکایات اهالی را نه از نقطه نظر دلیل ذکر کرده ام بلکه اهالی هم بواسطه اطلاعات میتوانسته اند شرکت در انتخاب بکنند .

رئیس - پس دیگر اعتراضی نیست رأی گرفته میشود بنمایندگی آقای آقا میرزا ابراهیم قسمی آقایانیکه تصویب مینمایند قیام کنند . (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رایوتی است راجع آقای آقا میرزا ابراهیم .

شعبه پنجم بدوسییه انتخابات قوچان رسیدگی کرده و صورت مجلس انتخابات و اعتبار نامه نماینده حوزه انتخابیه مذکور در وقت انجمن نظارت مطابق مقررات قانون معین شده و جلسه اول آن در ۱۸ ربیع الثانی ۱۳۳۸ منعقد گردیده در تاریخ مزبور اعلان انتخابات منتشر و مدت آن در روز معین شده است و انجمن معین کرده است که از ۲۸ ربیع الثانی الی ۱۵ جمادی الاولی تعرفه داده خواهد شد و از ۲۰ الی ۲۰ اخذ رأی خواهد شد .

از طرف انجمن نظارت مرکزی ۷ انجمن جزء معین شده است :

(۱) میان ولایت (۲) شیروان (۳) باجگیران (۴) سرولایت (۵) میلان او (۶) قوشخانه (۷) خرترند - مطابق صورت مجلس انتخابات شعب نیز مطابق قانون جریان یافته است باستثناء شعبه شیروان که برخلاف قانون رفتار نموده و در زمان موقع دادن تعرفه اخذ آراء نیز شده است و در ضمن جریان عمل انجمن نظارت مرکزی مطلع از این خلاف قانون

شده و آراء مأخوذه را باطل کرده اند تا بنیاً اخذ آراء بعمل آمده است .

پس از ختم انتخابات شعب در ۲۳ جمادی الثانی صندوق آراء را مهووراً برای استخراج بشهر آورده اند باستثناء صندوق شیروان که بواسطه تجدید اخذ آراء دیرتر از سایر شعب رسیده است و نتیجه عملیات انتخابیه قوچان و بلوکات آن بشرح ذیل است .

سردار معظم - از اینجاء عده آراء هر حوزه است البته قرائتش لازم نیست بقیه را میخوانیم پس از رسیدن کلیه آراء شروع با استخراج شده آقای فهیم الملک با اکثریت ۵۱۷۲ رأی برای نمایندگی حوزه قوچان انتخاب شده اند چهار رأی اضافی باطل شده است انجمن مدت مقرر را برای اخذ شکایات و رسیدگی بآن دائره بوده ولی چون هیچ نوع شکایاتی نرسیده است اعتبار نامه صادر و برای آقای فهیم الملک فرستاده شده است شعبه نظر بحسن جریان انتخابات قوچان و نرسیدن هیچ نوع شکایاتی صحت نمایندگی آقای فهیم الملک را تصدیق مینماید

رئیس - اعتراضی نیست راجع باین رایوت (گفته شد خیر) رأی میگیریم بنمایندگی آقای فهیم الملک آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .

(در این موقع آقای آصف الممالک رایوت شعبه ۴ را راجع بنمایندگی آقای محقق العلماء بمضمون ذیل قرائت نمودند) شعبه چهارم در تاریخ سوم ذیقعد ۱۳۳۹ بدوسییه انتخابات حوزه مرکزی شیراز و توابع آن رسیدگی و تدقیقات لازمه در جریان انتخابات حوزه مزبوره بعمل آورده مطابق دوسییه معتوی جریان انتخابات و صورت مجلس مضی بامضاء هیئت نظار ولایات وقت در جریان انتخابات آنجا کاملاً رعایت مطابقت با مقررات قانون بعمل آمده فقط چیزیکه مورد ملاحظه بوده تشکیل سه حوزه انتخابیه است که از طرف انجمن نظارت مرکزی در خفر و دشمن زیادی و دو دویسه که در جزء حومه و توابع شیراز است و در جدول منضم بقانون هم برده نشده بتصویب ایالت در محل مزبور مقرر گردیده و مطابق صورت مجلس انتخابات مجال مزبوره از حیث جمعیت و استعداد قابل تشکیل انجمن نظارت جزء بوده است هر چند محل اختلاف بوده در صورتیکه اسامی مجال مزبوره چون در جدول منضم بقانون هیئت انجمن نظارت مرکزی میتوانسته است در آنجاها تشکیل شعبه دهد یا نه پس از تبادل نظر و مراجعه بقانون نظر باینکه ماده ۸ قانون انتخابات تشکیل انجمنهای نظارت را موصول بنظر انجمن نظارت و تصویب حکومت قراردادده و مجال مزبوره اگر چه در جدول اسمی از آنها برده نشده در جزء حوزه انتخابیه شیراز محسوب است شعبه اقدام انجمن نظارت را بر خلاف مواد قانون ندانسته تصویب نموده چون جریان انتخابات حوزه مرکزی فارس بر وفق قانون هیچگونه اعتراضی و شکایاتی

نه در مدتیکه انجمن نظارت برای اصفاء شکایات نشده و نه بعد از آن نسبت با انتخابات آنجا ملاحظه نگردید شعبه نمایندگی آقای محقق العلماء را از حوزه انتخابیه شیراز که با اکثریت (۲۰۲۵) رأی از ۲۶۳۱۶ رأی انتخاب کنندگان حوزه مزبور است با تفاق آراء تصدیق و بصحت اعتبارنامه ایشان رأی میدهد .

رئیس - آقای نصره الدوله توضیح میخواهند **نصره الدوله** - بنده ز آقای مغیر توضیح میخوام که این اهمیتی را که بجدول منضم بقانون انتخابات داده اند از چند نقطه نظر است اگر چه خود شعبه بالاخره رأیش بر آن شده است که حکومت و انجمن نظارت مختارند که علاوه بر نقاط مهینه در جدول بجای دیگر هم انجمن جزء تشکیل دهند و خود این رأی شعبه تا اندازه موافقت دارد با اصل قانون فقط برای اینکه سوء تفاهمی نشود خواستم در این باب توضیح بخواهم البته در قانون که اختیار تعیین حوزه انتخابیه بانجمن نظارت مرکزی و نظر حکومت محل (یعنی از نقطه نظر فرستادن شعب و اگذار شده) و از آنطرف هم در یک جدولی تقریباً دوره های انتخابیه هر محل را ذکر کرده باید دانست همین جدول که منضم بقانون است هیچ نوع تصریح قانونی ندارد که منحصرأ در همان نقاط انجمن تشکیل دهند و هر گاه اسم یک محلی در جدول ذکر نشده باشد انجمن نظارت مرکزی یا حکومت میتواند آنرا جزء حوزه انتخابیه حساب کنند و همینطور قانون تصریح نمیکند باینکه انجمن نظارت مرکزی و حکومت مینویسند که تمام نقاط مذکور در جدول را قابل فرستادن شعبه بدانند باین ملاحظه خواستم این توضیح را از آقای مغیر بخوام که سوء تفاهمی نشود

آصف الممالک - بنده عرض می کنم همان طوریکه شعبه رأی داده است اقدام انجمن نظار و حکومت را برخلاف قانون ندانسته لکن تصدیق می فرمایند که یک اندازه تردید آور بوده است کدر صورت مجلس مینویسد درجا هایی که محل انجمن نظارت مرکزی شعبه تشکیل داده و ماده هشم هم که اختیار حوزه های انتخابیه را بانجمن نظارت مرکزی وامیکند و در حدود قانون انتخابات است در جای دیگر هم باز می نویسند (مطابق جدول منضم بقانون اگر سطحی ملاحظه بکنیم و صرفاً بخواهیم رعایت این عبارت را بکنیم شاید تصور شود آنجا هایی که در جدول اسم برده شده فقط در آنجا ها لازم بوده و شاید در موقعی که این جدول نوشته میشده تحقیقاتی را که میبایستی در باب حوزه های انتخابات بکنند قبلاً کرده اند و بدین جهت لازم ندانستند در جاهای دیگر تشکیل شعبه بشود باینجهت این مسئله یکقدری مورد بحث شده و پس از رسیدگی شعبه رأی شعبه این بود که عرض شد .

رئیس - آقای حاج آقا مغایفید **حاج آقا** - بنده تعجب میکنم در صورتی که این رایوت درست است و همان مطلب را تصدیق کرده اند مطالبی مینمایند که مذاکره شود

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله مخالفی نیست .

مدرس - توضیح میخوام با اصل مسئله موافق هستم ولیکن این مسئله که نوشته اند گمان میکنم سابقه شو دجه نوشته اند انجمن نظارت را فرستاده و شکایاتی هم نرسیده لهذا شعبه اشکالی نکرد مرض میکنم بجهت اینکه سابقه نشده اینکهمیکروند انجمن نظارت فرستاده اند و انجمن نظارت هم تعرفه ندارد و اهل آنجا تا آخر شکایات نکرده اند باینجهت اشکالی ندارد اینها قانوناً نمیشود گفت جهت نیست هب است باید انجمن نظارت کل با اعلان کند یا انجمن نظارت جزو بفرستد و مجرد شکایات نکردن آنها دلیل بر صحت نمیشود مقدمات صحت همانستکه آقای حاج شیخ اسدالله اظهار داشتند .

سردار معظم - عرض میکنم اگر زکری از ماده هشت نمیشد و دلیل منحصر عدم شکایات اهالی بوده البته نظریات آقا را کاملاً تصدیق میکردم ولی مدرک اصلی ماده هشم است که تعیین و عدم تعیین شعب جزه را بنظر انجمن نظارت مرکزی و تصویب حاکم محل قراردادده و علاوه آن سوالی هم که آقای حاج شیخ اسدالله در باب انتشار اعلان نمودند در تمام حوزه های انتخابیه برای اخطار بتمام انتخاب کنندگان این امر حاصل شده اما مسئله عدم شکایات اهالی را نه از نقطه نظر دلیل ذکر کرده ام بلکه اهالی هم بواسطه اطلاعات میتوانسته اند شرکت در انتخاب بکنند .

رئیس - پس دیگر اعتراضی نیست رأی گرفته میشود بنمایندگی آقای آقا میرزا ابراهیم قسمی آقایانیکه تصویب مینمایند قیام کنند . (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رایوتی است راجع آقای آقا میرزا ابراهیم .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله مخالفی نیست .

حاج شیخ اسدالله - راجع بنظریات آقای بلی **رئیس** - بفرمایند

حاج شیخ اسدالله - در قانون يك حوزه انتخابیه معین کرده اند و در جدول انتخابات هم حوزه های جزء را معین نموده اند و در هر حوزه بعضی از نقاط مهمه را اسم برده اند مطابق این قانون که نوشته شده است نظریات نمایندگان آنوقت اهم از اینکه این قانون موافق اوضاع مملکت ما باشد یا نباشد (کاری باین نظر نداریم) ولی در آن موقع که آن قانون نوشته شده نظریات قانون گذار عمومی بود که انتخابات باید عمومی باشد یعنی تمام ملت از این حق مشروع باید استفاده بکنند باستثناء آن مستثنیاتیکه در خود قانون ذکر شده و مطابق ماده که خودشان فرمودند اختیار هم بانجمن نظارت داده شده که اگر يك معنی دور از مرکز انجمن باشد اعم از مرکز کل یا جزء و نتواند آنجا حاضر شوند آنجا را انجمن مرکزی بتواند يك انجمن جزئی تشکیل کند برای اینکه اهالی آنحدود و اهالی آنمحل از حق ملی خودشان هم محروم نباشند و این ماده قانونی است خیلی واضح و ساده و روشن بنده هیچوقت تصور نمی کردم این ماده باین واضخی محل تأمل بشود و در یکشعبه در آن مذاکره بشود که آیا انجمن مرکزی این حق را داشته است یا خیر که همچو انجمن جزئی تشکیل بدهند یا خیر و این انتخابی که شده است مطابق قانون است بلکه تکمیل می کنند عمل انتخابات را نه اینکه نقصی به انتخابات وارد بیآورد .

آصف الممالک - بنده تصدیق میکنم تمام فرمایشات شما را شعبه هم همینطور رأی خودش را داده است

رئیس - آقایانی که اجازه خواسته اند خیلی هستند مذاکرات را بایستی تمدید بدهیم (بعضی گفتند خیر)

رئیس - آقای سلطان العلماء - بنده پس اجازه ام را پس میگیرم

آقاسید یعقوب - بنده موافق هستم با آقای حاج شیخ اسدالله باید ایراد کرد که چرا فلانجا شعبه فرستاده اند حالا اینجا که فرستاده اند آنهم محل ایراد باید واقع شود خیلی باید تقدیس کرد انجمن مرکزی فارس را که تمام نقاط شعبه فرستاده اند

رئیس - پس رأی میگیریم بنمایندگی آقای محقق العلماء آقایانیکه تصویب مینمایند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد راجع با آقای احتشام الدوله رایوتی است قرائت میشود

(آقای آصف الممالک رایوت شعبه چهارم را باینمضمون قرائت نمودند)

شعبه چهارم بتاريخ ۲۲ شوال ۱۳۳۹ بدوسییه انتخابات حوزه انتخابیه شوشتر و توابع رسیدگی و مذاقه لازمه در مطابقت جریان انتخابات آنجا بنا

مواد مقرر قانون بعمل آورده جریان انتخابات حوزه مزبور در حدود قانون معمول و تنها چیزیکه مورد دقت بوده عدم مشارکت اهواز در انتخابات آن حوزه بوده است و چون بر طبق تلگراف متعدده حکومت عربستان که سواد مصدق آن در دوسیه ضبط است در موقع شروع ببا انتخابات هم بعکومت ناصری اعلام شروع ببا انتخابات را در آن حوزه نموده وهم لوازم انتخابات را در قسمت آنجا فرستاده و با این حال نه از طرف حکومت تا انقضاء مدت قانونی اقدام ببا انتخابات شده و نه از طرف اهالی شکایت و اعتراضی نموده اند لذا انجمن نظارت مرکزی شوشتر بموجب ماده ۱۸ قانون انتخابات حق آنا را ساقط دانسته و انتخابات آنجا را خاتمه داده است چون در جریان انتخابات حوزه مزبور خلاف قانونی ملاحظه نشود چگونگی شکایتی هم از انتخابات آنجا در دوسیه انتخابیه نبوده شنبه انتخابات آن حوزه را بصیج دانسته نمایندگی آقای احتشام الدوله را از شوشتر و اهواز که با اکثریت ۳۳۶۷ رأی از ۳۹۸۲ رأی دهنندگان است تصدیق و بصحت اعتبار نامه ایشان بانفاق آراء رای میدهد .

رئیس - اعتراضی نیست در این رایورت (بعضی گفته اند غیر) رأی می گیریم آقایانیکه تصدیق میکنند نمایندگی آقای احتشام الدوله را قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رایورتهی است راجع به آقا سید یعقوب (آقای آصف الممالک بمضمون ذیل قرائت نمودند).

شبهه چهارم در تاریخ ۳ ذی قعدة ۱۳۳۹ بدوسیه انتخابات حوزه مرکزی شیراز و توابع آن رسیدگی و شرحیکه در رایورت نمره پنخ ذکر شده جریان انتخابات حوزه مزبور را مطابق قانون دانسته و هیچگونه اعتراضی و شکایتی وارد ندید بلکه دانست بنمایندگی آقای آقا سید یعقوب که با اکثریت ۱۷۷۷ رأی از ۲۶۳۱۹ رأی انتخاب کنندگان آن حوزه است و بصحت اعتبارنامه ایشان بانفاق آراء رای می دهد.

رئیس - مخالفی هست باین رایورت (گفته شد غیر) پس رأی می گیریم بنمایندگی ایشان آقایانی که تصدیق میکنند قیام نمایند (اکثر قیام نمودند).

رئیس - تصویب شد رایورت دیگری است راجع به آقای غضنفرخان (آقا شیخ اسدالله رایورت شعبه ۱۶ بمضمون ذیل قرائت نمودند).

شبهه ششم رسیدگی بدوسیه انتخابات حوزه گلبایگان و خونسار و نمایندگی آقای غضنفرخان نموده شرح انتخابات بقرار ذیل است در تاریخ سوم شعبان ۱۳۳۷ انجمن نظارت مرکزی در گلبایگان تشکیل و از یوم ۱۶ شعبان شروع ببدان تفرقه نموده و تا چهارم رمضان دادن تفرقه و اخذ رای در گلبایگان و توابع خاتمه یافته و برای انتخابات خونسار در تاریخ ۱۷ شعبان بامر حکومت بانظریات انجمن مرکزی انجمن جزم تشکیل و در موقع انتخابات خونسار اختلافاتی بین اهالی و دو دسته شروع شده و جمعی شکایاتی از جریان انتخابات و طرفداری

حکومت نموده اند و اظهار داشته اند که حکومت گلبایگان برای پیشرفت مقصود خود بعضی از تجار را که برای شکایت از امر انتخابات از خونسار حرکت نموده بودند در گلبایگان گرفته توقیف نموده و حکومت گلبایگان در جواب وزارت داخله اظهار داشته که این اشخاص چون برخلاف اقدام مینمودند و در انجمن نظارتی بنایب العکومت خونسار نموده بودند توقیف شده اند و پس از یک سلسله شکایات از انتخابات خونسار از وزارت داخله بداره ژاندارمری نوشته میشود که بمأمورین خود در آن حدود دستور دهد راجع ببا انتخابات آنجا شکایاتی که میشود سرآ تقشیش نموده رایورت بدهند اداره ژاندارمری مازور مهدیقلیخان را که در آن موقع مأمور آن حدود بوده مأمور رسیدگی مینماید مازور مهدیقلیخان شرحی رایورت میدهد که شاهزاده رکن الممالک چهار صد تومان پول گرفته و انجمن نظارت از صد نفر ده نفر را بیشتر تفرقه نداده و پس از ختم انتخابات افتخار العلماء صندوق آراء را بمنزل خود برده از بعد از ظهر تا چهار ساعت از شب رفته نگاه داشته و درب صندوق را باز نموده آراء را عوض نموده و این عملیات را بواسطه دستور شاهزاده رکن الممالک دانستند در مقابل این رایورت شاهزاده رکن الممالک مرقوم داشته که رایورت مازور مهدیقلیخان برخلاف واقع و از روی غرضی است که بامن داشته و شرحی نیز در شبهه پس از حضور توضیحات داده شبهه در این رایورت و شکایات رسیدگی و دقت نموده رایورت مازور را نتوانست تصدیق نماید زیرا دلیلی برای این که حکومت از کسی وجهی گرفته باشد نبوده و اینکه رایورت داده افتخار العلماء درب صندوق را باز نموده مطابق رایورت انجمن نظارت خونسار پس از ختم انتخابات صندوق سربهر تسلیم حکومت شده و با نظارت آقا مجتهد از طرف انجمن صندوق را به گلبایگان برده اند و انجمن گلبایگان نیز بی عیب بودن صندوق را تصدیق نموده اند و خود شکایت کنندگان هم در این خصوص اصلا شکایات و اظهاری نکرده اند لذا شبهه نتوانست ترتیب اثر برایورت مازور مهدیقلیخان بدهد و پس از افتتاح مجلس هم شکایتی نرسیده لذا شبهه ششم بصحت انتخابات و نمایندگی آقای غضنفرخان را از حوزه گلبایگان و خونسار تصدیق مینماید.

رئیس - آقای ملک الشعراء مخالفید **ملک الشعراء** - خیر بنده یک اعتراضی به رایورت داشتم قرائت او را رایورت بنده رامطمن کرد

مدرس - بنده هم یک تقاضائی از آقای مغیر دارم که آن لفظ را تغییر بدهند بجهت اینکه خوب نیست سابقه شده در رایورت اسم شخص حکومت را برده اند فقط حکومت را بنویسید اسم شخص را خوب است بنویسید (بعضی تصدیق کردند)

حاج شیخ اسدالله - برای رایورتهاییکه بعد داده میشود ممکن است ولی رایورتهی که داده شده و قرائت شده بنده نمیتوانم این عکار را بکنم .

رئیس - منبع این مسئله را رعایت کنید راجع باین رایورت مخالفی هست

محمد هاشم میرزا - بنده موافق هستم ولی بماند برای جلسه آتی بماند تا تحقیقاتی و مطالعاتی بدوسیه اش بکنم بعد عرض میکنم

حاج شیخ اسدالله - باید بفرمائید بنده مخالف با رایورت بماند برای جلسه بعد اینکه می فرمائید من موافقم و تقاضای تأخیر را میکنید بنده نمیتوانم پس بکنم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب مخالف هستید

آقا سید یعقوب بنده با آقای حاج شیخ اسدالله موافق هستم

محمد هاشم میرزا بنده تقاضا نکردم که آقای مغیر پس بگیرند بنده عرض کردم بماند برای بعد پیشنهادی کردم پیشنهاد بنده را اگر مجلس قبول کرد بماند یعنی برای تکمیل اطلاعات شخص خودم عرض کردم بماند برای جلسه بعد

رئیس - آقایانی که تصویب میکنند این رایورت بماند برای جلسه دیگر قیام نمایند

عده قلبیلی قیام نمودند .

رئیس - تصویب نشد آقایانی که نمایندگی آقای غضنفرخان را تصویب میکنند قیام نمایند

اکثر قیام نمودند

رئیس - تصویب شد رایورتهی است راجع با آقای حاج آقا شیرازی

آقای سردار معظم خراسانی رایورت مزبور را بمضمون ذیل قرائت نمودند

شبهه چهارم بدوسیه انتخابات فسارسیدگی کرده نظریات خود را ذیلا باطلاع مجلس شورای ملی میرساند

اولا اعتبار نامه نماینده محترم فسا جزء دوسیه انتخابات نبوده و بشبهه نرسیده است و آنچه که تحقیق شد و صورت مجلس انتخابات نیز حاکی از آن است اعتبار نامه مزبور از طرف انجمن نظارت انتخابات صادر و برای نماینده محترم فسا فرستاده شده است و بعد ها خود معزی الیه آن را کم کرده اند

ثانیا انجمن نظارت که مطابق مقررات قانون تشکیل شده است

در چهارم شعبان ۱۳۳۷ اعلان انتخابات را منتشر نموده و دادن تفرقه را موکول بروز دهم شعبان نموده است در صورتی که مطابق ماده ۲۱ قانون انتخابات فاصله مابین اعلان انتخابات و موقع دادن تفرقه لااقل باید ده روز باشد و بنابراین در مورد اعلان انتخابات انجمن نظارت فسا مراعات کامل قانون را ننموده است ولی چون حوزه انتخابیه فسا کوچک و علاوه بر انجمن نظارت خود فسا انجمن نظارت جزء برای داراب معین شده هیچ نوع شکایتی هم از بابت کمی مدت نرسیده است

شبهه این قصور قانونی را مبطل انتخابات ندانسته و تصور مینماید که سکتة با اساس انتخابیه وارد نمی نماید معاش جریان انتخابات حوزه فسا و داراب موافقت کامل با قانون داشته و صیج بنظر می آید و از ۱۰ شعبان تا ۱۶ شعبان تفرقه داده شده در ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ شعبان اخذ آراء شده پس از آن انجمن نظارت منتظر وصول صندوق آراء داراب گردیده و پس از وصول آن در ۱۵ رمضان هردو صندوق را باز و آراء آنها را مخلوط و شروع باستخراج آراء کلیه حوزه انتخابیه نموده است مجموع آراء فسا و داراب ۲۶۲۷ رأی است که ۱۱۶۵ متعلق فسا و ۱۴۶۲ متعلق بداراب میباشد اکثریت آراء حوزه انتخابیه را آقای حاج آقا شیرازی حائز شده و با اکثریت ۴۴۶ رأی بنمایندگی حوزه انتخابیه فسا منتخب شده اند انجمن بعد از استخراج آراء مدت مقرر را برای اخذ شکایات را دائر بوده ولی هیچ نوع شکایتی نرسیده است و پس از انقضاء مدت انجمن منحل شده است پس از فراغت از مذاقه در جریان عملیات انتخابیه و تصدیق موافقت آن با قانون شعبه پنجم مذاکراتی در باب خود منتخب محترم نمود زیرا که نمایندگی نماینده فعلی فسا در دوره سوم تقنینیه از طرف مجلس رد شده بود و بعضی تصور مینمودند که ماده ۴۷ قانون انتخابات فعلانیز تأثیر در انتخابات آقای حاج آقا خواهد نمود برای مزید بصیرت نمایندگان محترم عین ماده ۴۷ ذیلا نقل میشود

ماده ۴۷ انتخاباتیکه مبنی بر تهدید و با تطمیع بوده باشد از درجه اعتبار ساقط است و تهدید و یا تطمیع کننده از ۳ ماه الی یکسال محجوس میشود و برای يك الی دو دوره انتخابیه از حق این انتخاب محروم خواهد بود ماده مزبور بدو قسمت متمایز تقسیم میشود

قسمت اول - راجع است ببطان انتخابات که مبنای آن بر تهدید و تطمیع باشد و قسمت دوم - مجازات های معینه برای تهدید و با تطمیع کنندگان معین مینماید مطابق ماده قانون برای بطلان انتخابات باید موجود بودن تهدید و تطمیع معرز شده و تأثیر آن بدرجه باشد که آن انتخابات مبنی بر تهدید و یا تطمیع شده در اینصورت البته تمام عملیات انتخابیه و نتیجه آن از درجه اعتبار ساقط و باطل میشود

قسمت دوم ماده که در آن دو مجازات برای تهدید و یا تطمیع کننده معین میشود فقط مربوط ببا تهدید و تطمیع بوده و هر دو بالسویه واجب الاجراء میباشد هر تهدید کننده و یا تطمیع کننده در امر انتخابات اهم از اینکه برای انتخاب خود و یا برای انتخاب غیر متوسل باین وسیله بشود پس از ثبوت تهدید و یا تطمیع مطابق ماده ۴۷ محکوم بسماه الی یکسال حبس و محرومیت از يك الی دو دوره انتخابیه از حق انتخاب میباشد توأم بودن این دو مجازات حتمی و منحصرأ شامل تهدید و یا تطمیع کننده میباشد بنابراین اگر مبنای انتخابات زبندی تهدید و یا تطمیع باشد آن تهدید و یا تطمیع را خود امر تکب شده باشد اولایس از ثبوت انتخاب و باطل میشود تا نام خود او از ۳ ماه الی یکسال حبس شده ثانیاً برای يك الی دو دوره از حق انتخاب که انتخاب کردن و انتخاب شدن یعنی یکی از حقوق مدنی باشد محروم میگردد ولی

اگر در همان انتخابات زید و عمر و مرتکب تهدید و یا تطمیع شده باشد حبس و محرومیت از حق انتخاب شامل زید نشده معطوف بعمر و میگردد حال باید دید که کدام قسمتهای ماده ۴۷ شامل انتخابات نماینده فعلی فسا و کدام قسمت شامل شخص معزی الیه است پس از مراجعه بصورت مجلسهای دوره سوم تقنینیه راجع برد آقای حاج آقا و رایورت شبهه که قادر به اتخاذ رأی قطعی در این باب نشده و حکمیت قضیه بر امر گول بداره خود مجلس سوم نموده است و اطلاع از عمل ظاهر و باطنی رد آقای حاج آقا حیاچان معلوم شد که در مجلس سوم عدت رد آقای حاج آقا تشخیص نشده و نه مداخله تهدید و تطمیع در انتخابات معرز شد و نه تهدید و تطمیع کننده معین گردیده است و احتمال بیشتر می رود که میل ببا بجا و وحدت نظر در مجلس نبودن اشخاصیکه حصول توافق نظر بآنها خالی از اشکال نبوده بی تأثیر در رد آقای حاج آقا در مجلس سوم نبوده است علاوه بر اسناد و اطلاعات مذکور قرائن خارجی نیز حاکی از این است که رد آقای حاج آقا بواسطه ثبوت تهدید و تطمیع نبوده است اگر مجلس سوم انتخابات آقای حاج آقا را مبنی بر تهدید و تطمیع میدانست باید مطابق اصل قانون آن انتخابات را باطل مینمود و چون انتخابات طهران جمعی و علاوه بر آقای حاج آقا یازده نفر دیگر هم انتخاب شده بودند باید تمام انتخابات طهران تهدید میشد زیرا که تفکیک تأثیر تهدید و تطمیع در انتخابات قبول بعضی دون بعضی عمداً غیر ممکن است و چون بر عکس نمایندگی سایر نمایندگان طهران در مجلس سوم تصدیق شده است باید گفت که مجلس مبنای آن انتخابات را تهدید و تطمیع نمرده است حال اگر فرض کنیم انتخاب شخص حاج آقا مبنی بر تهدید و تطمیع بوده و این تهدید تطمیع شامل سایر منتخبین نیست با وجود اشکال تفکیک مطلب باز هم مطابق قانون فقط آن انتخاب از درجه اعتبار ساقط خواهد بود و مجازات های معینه در ماده ۴۷ که عبارت از حبس و محرومیت از حق انتخاب باشد شامل خود آقای حاج آقا نشده متوجه یکسانیکه برای انتخاب ایشان متوسل به تهدید و تطمیع میگردد بنده اند میشود مگر اینکه تصور شود که خود آقای حاج آقا مباشر تهدید و تطمیع بوده اند این فرض اخیراً عمل مجلس سوم قطعاً رد میکند زیرا که اگر خود آقای حاج آقا تهدید کننده و تطمیع کننده شده باشد اولاً باید محکوم بحبس شده و ثانیاً از يك الی دو دوره حق انتخاب محروم میگردد و چون قانون محکمه دیگری را جز مجلس شورای ملی در امور انتخابیه قائل نشده است و این محکمه حبس را در باره عضو مردود خود جاری ننموده است بنا بر این منطقاً باید گفت که مجلس یا قائل بموجود بودن تهدید و تطمیع نشده است و یا اینکه موفق بکشف تهدید و تطمیع کننده نگردیده است و بواسطه عدم کشف مجازات ها غیر قابل اجرا شده اند و در هر صورت متوجه به آقای حاج آقا نمیکردند بنا بر آنچه گفته شده شبهه پنجم ماده ۴۷ و محرومیت از حق انتخاب را شامل حال آقای حاج آقا ندانسته

بالتبصیه نمایندگی ایشان را برای دوره چهارم مجلس تصدیق مینماید .

رئیس - آقای حاج آقا مخالف هستند .

حاج آقا - بنده خیلی متأسف هستم که شبهه مجبور شده است تذکر بدهد يك عملیاتی را که بر تمام این مملکت اساسش مبرهن و معلوم است .

مدرس - چون خیلی از و کلاه امسال جدید هستند هر کدام قانع نیستند باین رایورتهای آنها را بسط بدهند برای آنهایکه امسال وکیل شده اند این رایورتهای مجتاج بسط مذاکره اند و کلاهی که تازه آمده شاید بعضی مطالب را بر سبیل اجمال شنیده باشند و یک مرتبه يك مسئله را مشکل بشمارند اگر محتاج بسط مذاکره هستند آنها که دوره پیش بودند آقای رئیس اجازه بفرمائید که مطلب را بسط بدهند که رفع بعضی شبهات اگر در قلبشان شده است بشود .

رئیس - کسی اجازه نخواست .

مدرس - بنده اجازه خواستم .

رئیس - مخالف هستید .

مدرس - خیر موافق هستم .

رئیس - پس در چه مسئله حرف میزنید يك مخالفی باید پیدا شود که بعد موافق حرف بزند پس همه موافق هستند رأی میگیریم بنمایندگی آقای حاج آقا شیرازی آقایانیکه تصویب مینمایند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رایورتهی است راجع ببا انتخابات قزوین .

(آقای سردار معظم رایورت مزبور را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

شبهه پنجم - بدوسیه انتخابات قزوین رسیدگی کرده و مطالبات خود را ذیلا بعرض نمایندگان محترم میرساند . مجرم ۱۳۳۷ جلسه اول انجمن نظارت انتخابات قزوین که مطابق مقررات قانون تشکیل یافته است منعقد شده و در این جلسه تصمیم گرفته شده است که ۹ شعبه با انجمن نظارت جزء در بلوکات تشکیل و برای اداره کردن هر يك از آنها یک نفر نماینده از طرف حکومت و یک نفر از طرف انجمن نظارت معین شده اند اسامی بلوکاتی که در آنجا انجمنهای جزء تشکیل شده است بشرح زیر است ۱ خرقان ۲ طالقان ۳ قافزان ۴ دو دانگه و اهرورد و خرورد ۵ زهرا ۶ رامند افشاریه ۷ دشتیای ۸ قریایه و فشکل دره و یشاریات ۹ رودبار و الموت در هفدهم مجرم اعلان انتخابات منتشر و معین شده است که در شهر از غره صفر الی دهم صفر از سه بفرود تا غروب تفرقه داده شده و از ۱۱ صفر الی ۱۴ اخذ رأی شده برای بلوکات تا بیستم صفر برای پذیرفتن آراء معین شده است در ۲۴ مجرم ورقه اعتراضیه راجع بکمی مدت انتخابات بلوکات و کمی مدت دادن تفرقه شهر و کمی مقدار تفرقه بلوکات و مراکز تمین شده بلوکات و لزوم تمین دو مرکز در هر بلوکاتی برای تسهیل امر انتخابات و لزوم اخذ رأی بعد از دادن تفرقه رسیده است در جواب انجمن

نظارت سه روز بر مدت بلوکات افزوده و مقرر داشته است که بعد از انقضای مدت اعلان در هر بلوکی ده روز تعرفه داده ورئی بگیرند در باب کمی مدت تعرفه شهر جواب داده شده که اگر انجمن مصرها را کافی برای تعرفه دادن ندید مزید در وقت خواهد نمود تعرفه فرستاده شده بلوکات را نیز انجمن کافی دانسته و وعده داده است که در هر جا که کم بیاید توسط قاصد فرستاده خواهد شد تعیین مرکز هر بلوکی را موکول بنظر انجمن آن بلوک کرده تعیین در مرکز را رد و تقاضای گرفتن فوری رای را بعد از دادن تعرفه بواسطه مخالفت با قانون نه پذیرفته است در غرض صفر شروع بدادن تعرفه شده ضمناً مطابق اختصارهای مخصوص بانجمنهای بلوکات اختصار شده است که تا ۲۵ صفر مدت انتخابیه آنها تمدید داده میشود با استثنای بلوک رودبار و الموت که تا غره ربیع الاول باید آراء خود را حاضر نمایند از غره تا ۶ صفر عصرها تعرفه داده شده و از هفتم مطابق اعلان قبلی صبح ها نیز تعرفه داده شده است یازدهم صفر شروع باخذ آراء گردیده در این جلسه تقاضا نامه از طرف اهالی بلوک بشاریات رسیده است که حوزه بشاریات را از فشكل دره مجزا نمایند این تقاضا پذیرفته شده و بنامیده انجمن نوشته شده است که آراء آنجا را تا غره ربیع الاول بشهر بیاورند ایضا اعتراضی بانجمن رسیده است که بر خلاف رای انجمن واردین را استنطاق کرده و تضییقات در دادن تعرفه مینماید در صورتیکه انجمن مکلف باستنطاق تعرفه گیرنده ها نبوده و فقط باید با داشتن شرایط معینه تعرفه بدهد در ۱۴ صفر آراء خانه یافته است و وعده آراء شهر ۱۶۱۱ بوده است در باب استخراج آراء بلوکات در محل و یا آوردن آنها بشهر برای استخراج انجمن از وزارت داخله بوسیله حکومت قزوین استفسار کرده است ولی وزارت داخله جوابی کلازم بوده است نداده و بناالنتیجه خود انجمن و حکومت تصویب کرده اند که آراء بلوکات بشهر آورده شده و در آنجا استخراج شود صورتهای مجلس انتخابات بلوکات جزء حاکی بشرح ذیل است در خرقان - انجمن نظارت تشکیل و در یازدهم صفر اعلان کرده است که از ۱۶ الی عصر ۱۸ صفر تعرفه خواهد داد و بهمین ترتیب رفتار کرده اند ۱۹ و ۲۰ صفر آراء نموده است و پس از آن در صندوق ممهور آراء خود را بشهر فرستاده در ۲۷ صفر بانجمن نظارت مرکزی تحویل داده است حوزه طالقان صورت مجلسی بامضاء انجمن نظارت نداشته ولی رایورتی از حکومت محل وزارت داخله موجود است که مطابق آن در ۱۷ صفر انجمن تشکیل و در ۲۵ صفر آراء آنجا بانجمن محل تحویل داده شده است علاوه بر این رایورث کتابچه تعرفه و صورت آراء بلوک مزبور مطابق تصدیق انجمن نظارت مرکزی نیز موجود است قافران - انجمن جزء از ۸ صفر الی ۲۰ صفر مشغول بدادن تعرفه بوده و

ابتداء مرکز بلوک را در کندر قرار داده پس از آن بواسطه وصول شکایات مرکز را بقریه نیکویه انتقال داده اند و پس از اتمام تعرفه از ۲۱ الی ۲۴ آراء تعرفه های داده شده در هر دو مرکز اخذ نموده اند و پس از آن صندوق آراء آنجا را بشهر برده و تحویل داده اند و دانگه بهر رود و خررود ۶ صفر اعلان انتخابات بلوک شده از ۱۱ الی ۱۸ تعرفه داده شده و از ۱۸ الی ۲۰ اخذ آراء شده است و در ۲۷ صفر صندوق آراء بلوکی مزبور بانجمن نظارت مرکزی تحویل داده شده است

زهره در ۶ صفر اعلان انتخابات بلوک مزبور از طرف انجمن شده از ۹ الی ۱۴ تعرفه داده شده و از ۱۵ الی ۱۸ اخذ آراء شده است و در ۲۴ صفر صندوق آراء زهره - در شهر قزوین تحویل انجمن مرکزی شده است رانند و افشاریه از تاریخ ۱۱ صفر الی ۱۶ تعرفه داده شده پس از آن اخذ آراء بعمل آمده و در ۲۴ صفر صندوق آراء آنجا بانجمن مرکزی تحویل شده است - دشتیابی - در ۷ صفر انجمن جزء تشکیل و مطابق اعلان در اوراق از ۱۴ صفر الی ۱۹ صفر تعرفه داده و از ۲۰ الی ۲۲ اخذ آراء نموده و صندوق آراء در ۲۴ تسلیم انجمن نظارت مرکزی شده است قهپایه و فشكل دره و بشاریات انجمن نظارت در ۱۰ صفر منعقد و اعلام نموده است که از ۱۵ صفر تعرفه خواهد داد در جلسه ۱۵ صفر سه نفر از اعضای انجمن نظارت بواسطه مسافرت از عضویت انجمن مستعفی شده و بجای آنها ۳ نفر دیگر معین گردیده است از ۱۵ الی ۲۲ تعرفه داده شده و از ۲۲ الی ۲۴ صفر اخذ آراء شده پس از آن بواسطه تفکیک بشاریات از فشكل دره در خرام پشته از ۲۵ تا ظهر ۲۸ تعرفه داده شده و از ظهر ۲۸ تا غروب ۲۹ اخذ آراء شده و صندوق آراء در ۳ ربیع الاول بانجمن مرکزی قزوین رسیده است

رودبار از ۱۰ صفر شروع با انتخابات شده است ۷ روز تعرفه داده اند و سه روز رای گرفته شده ولی در الموت تعرفه داده نشده و آراء گرفته نشده است و نمایندگان انجمن نظارت پس از ۲ روز توقف در الموت مراجعه کرده اند و علت عدم توقف خود را رفتن مردان الموت برای تجارت به تنکابن ذکر کرده انجمن مرکزی و حکومت محل نیز این جهت را تصدیق مینمایند و صندوق رودبار در ۳ ربیع الاول بانجمن مرکزی قزوین تحویل داده شده است در ۳ ربیع الاول انجمن نظارت مرکزی قزوین شروع با استخراج آراء نموده است و تا ۱۸ استخراج آراء شهر و بلوکات ادامه یافته است نتیجه آراء شهر و بلوکات بشرح ذیل است

سردار معظم - یک مقداری از رایورث عده آراء حوزه هاست که لازم نیست قرائت شود مطابق صورت فوق آقای آقا میرزا ابراهیم خان دارای ۴۹۳۰ رای و شاهزاده سردار مفخم ۴۰۴۵ رای شده اند و از ۱۱۱۸۵ رای حوزه انتخابیه قزوین حائز اکثریت گردیده اند پس از ختم انتخابات از طرف حکومت نتیجه آن اعلان و منتشر شده است در ۲۱ ربیع الاول

شکایات نامه محتوی ۹ فقره شکایات از انتخابات بانجمن نظارت رسیده است که در جواب انجمن شرحی نوشته و اعتراضات ۹ گانه را رد مینماید در جلسه ۲۵ ربیع الاول در وقت چاپی در تحت عنوان قانون کشی بامضاء عده ایرانی در شکایات از سوء جریان انتخابات و تکرار مواد نه گانه شکایات بانجمن رسیده و انجمن جوابی در رد لایحه مزبوره برون نامه رء قزوین نوشته است و بتوسط حکومت فرستاده است که درج میشود و رقه چاپی دیگری در تحت عنوان انتخابات سوء قزوین - منتشر شده است که در آن پس از تصدیق صحت عمل و تصدیق اعضاء انجمن نظارت مرکزی اشاره بعمل تهدید و تطمیع در انتخابات نموده منجمله یکی از اعلام عدم صحت انتخابات یکسان بودن آراء دو منتخب در رودبار ذکر میشود در صورتیکه مراجعه به آراء ثابت میکند که یکی دارای ۶۷۱ رای و دیگری دارای ۹۶ رای میباشد متشکبان بوزارت داخله نیز شکایات کرده و اوراق چاپی و شکایات نامه ۹ ماده را فرستاده اند از طرف وزارت داخله برای تعقیق مطلب مراجعه بحکومت قزوین شده است حکومت وقت در جواب در تحت شماره ۱۱۳۵

۱ - اعضاء انجمنهای نظارت کل و جزء را در نسبتهای شکایت کنندگان تهریه کرده

۲ - مینویسد که تمام صندوقهای آراء ممهوراً بهر اعضاء انجمنهای جزء و نمایندگان حکومت است و مینماید که در جلسه ۱۵ صفر سه نفر از اعضای انجمن نظارت بواسطه مسافرت از عضویت انجمن مستعفی شده و بجای آنها ۳ نفر دیگر معین گردیده است از ۱۵ الی ۲۲ تعرفه داده شده و از ۲۲ الی ۲۴ صفر اخذ آراء شده پس از آن بواسطه تفکیک بشاریات از فشكل دره در خرام پشته از ۲۵ تا ظهر ۲۸ تعرفه داده شده و از ظهر ۲۸ تا غروب ۲۹ اخذ آراء شده و صندوق آراء در ۳ ربیع الاول بانجمن مرکزی قزوین رسیده است

رودبار از ۱۰ صفر شروع با انتخابات شده است ۷ روز تعرفه داده اند و سه روز رای گرفته شده ولی در الموت تعرفه داده نشده و آراء گرفته نشده است و نمایندگان انجمن نظارت پس از ۲ روز توقف در الموت مراجعه کرده اند و علت عدم توقف خود را رفتن مردان الموت برای تجارت به تنکابن ذکر کرده انجمن مرکزی و حکومت محل نیز این جهت را تصدیق مینمایند و صندوق رودبار در ۳ ربیع الاول بانجمن مرکزی قزوین تحویل داده شده است در ۳ ربیع الاول انجمن نظارت مرکزی قزوین شروع با استخراج آراء نموده است و تا ۱۸ استخراج آراء شهر و بلوکات ادامه یافته است نتیجه آراء شهر و بلوکات بشرح ذیل است

سردار معظم - یک مقداری از رایورث عده آراء حوزه هاست که لازم نیست قرائت شود مطابق صورت فوق آقای آقا میرزا ابراهیم خان دارای ۴۹۳۰ رای و شاهزاده سردار مفخم ۴۰۴۵ رای شده اند و از ۱۱۱۸۵ رای حوزه انتخابیه قزوین حائز اکثریت گردیده اند پس از ختم انتخابات از طرف حکومت نتیجه آن اعلان و منتشر شده است در ۲۱ ربیع الاول

و تقاضا کرده اند که در بلوک خوقان دو مرکز انتخابیه که یکی در آوه و دیگری در کلنجین باشد تشکیل شود اهالی الموت از ندادن تعرفه و محرومیت خود شکایت نموده اند در مقابل شکایات مزبوره رضایتنامه های مفصلی نیز بامضاء علماء و تجار و اهالی از شهر و بلوکات قزوین راجع بصحت انتخابات و رضایت از نمایندگان فعلی و اعتراض تجدید انتخابات رسیده است تصدیق نامه های انجمن های نظارت و حکام و بلوکات در صحت انتخابات نیز در دوسیه موجود است چنانکه عرض شد در اغلب شکایات واصله از قزوین مدرک شکایات همان مواد ۳ گانه شمرده شده لهذا شعبه لازم میدانند که عین آن مواد و جواب انجمن نظارت برای مزید اطلاع نمایندگان محترم ضمیمه رایورث شعبه ۵ شده بنا بر آنچه در فوق گفته شد شعبه ۵ تحت انتخابات قزوین را تصدیق مینماید

رئیس - آقای صدر الاسلام مخالفید

صدر الاسلام - توضیح میخواهم عرض کنم بهرورد جزء قزوین نیست درخمسه است

سردار معظم - شاید دوتا بهر رود باشد اگر یکی باشد ایراد برانجمن نظارت است

رئیس - شکایتی هم راجع با انتخابات قزوین هست باید برای نمایندگان قزوین جدا گانه رای بگیریم

سردار معظم - نظر باینکه مخالفی در مجلس نیست اگر آقایان اجازه میدهند مواد ۹ گانه شکایات و جواب انجمن نظارت قرائت شود که با چه دلالتی آن اعتراضات را رد کرده است

شکایت مزبور و جواب انجمن مزبور بمضمون ذیل قرائت شد

توسط حکومت جلیله قزوین دامت شوکت

هیئت محترم انجمن نظارت تأییداتهم

البته خاطر اعضاء محترم انجمن نظارت از سرء جریان انتخابات حاضره کاملاً مسبوق بوده و اتفاقات غیر قانونی که در این انتخابات مکرر در مکرر بظهور رسیده است اطلاعات کافی دارند و برای اینکه انجمن نظارت پس از تأمل و رسیدگی با اعتراضات قانونی بطلان این انتخابات را اعلان نماید بشرح مختصری از اعتراضات مبادرت شده توجه مخصوص اعضاء انجمن را ببنکات دقیقه آن جلب مینمائیم اولاً بطور کلی بعد شایع و تواتر رسیده که در کلیه بلوکات قزوین کلیه تعرفه ها بطور تهدید و یا تطمیع توزیع شده و این مطلب بطوری مسلم است که قابل انکار نیست و بزرگترین دلیل آن اینست که در شهر قزوین با وجود بودن دسته ها و پارتی های مختلف فقط ۱۶۰۰ ورقه رای بصندوق انتخابات وارد شده (آن هم متجاوز از نصف آن از دهاتیهای اطراف) و در هر یک از بلوک قزوین از ۹۰۰ الی ۱۷۰۰ رای در صندوق بلوکی بشهر آوردند ثانیاً نظاری که در بلوکات مأموریت داشتند مستقیماً دخالت در آراء عمومی نموده و نظریات شخصی را اعمال کرده اند چنانچه اوراق آراء اغلب بخط نظار بوده است و ایندخالت بعدی متجاوز و علنی شده که در بلوک قافران و غیره در دو محل تعرفه توزیع و اخذ آراء شده و در بلوک

الموت که متجاوز از ۷۰۰۰ نفر جمعیت دارد ابداً تعرفه توزیع نگردیده

ثالثاً در بلوک دودانگه عباس سلطان رعایا را بجزیر نمودن و بضرب شلاق وادار باخذ تعرفه و نوشتن رای مخصوص نموده و همچنین در اغلب از بلوکات شام و نهار برای رعایاییکه مجبوراً از محل های دور آمده اند تهیه شده و نمایندگان بدنامیان و کالت آشکارا بول و خلعت (عبا و غیره) به کدخدایان محل و متنفذین تقسیم نمودند

رابعاً مطابق دوسیه هائیکه در موضوع تطمیع و تهدید رعایای اطراف شهر در اداره نظمی موجود است مبرهن میشود که کلیه آراء عمومی بلوکات و رعایا در چه ضمیمه جریان داشته

خامساً با وجودیکه مهر صندوق دودانگه صحیح و سالم بوده و طرف سوء ظن اعضاء انجمن نظارت واقع شده است مهذباً بدون تعق و تحقیق بنظر لاقیدی فقط بسؤال از نمایندگان حکومت و انجمن نظارت قرائت کرده و قرائت شد

سادساً مطابق دفاتر بلوکات رعایای یک قریه مجبوراً در دو محل حاضر شده رای دادند و بعضی هم اسامی خود را تغییر دادند

سابعاً صندوق آراء خرقان و جریان انتخابات آنجا بعدی در هم و برهم و غیر قانونی بوده است که نماینده حکومت جلیله که از ترتیب قوانین انتخابات اطلاعات کافی داشته دفاتر و صحت آن را تصدیق و اضاء نکرده است

ثامناً در کلیه جریان انتخابات سستی و لاقیدی اعمال گردیده حتی اشخاصیکه علناً در شهر و بلوکات مشغول آنتریک و تطمیع و تهدید بودند با وجود دستگیری مجازات قانونی شده اند تا عبرت دیگران شده تا سایرین آزادانه در این عمل اقدام نمایند

تاسماً ۹ نوبت ۳۰ ورق آراء نوشته شده که خط آقا میرزا ابراهیم خان پیشکار سردار مفخم است تقدیم میشود که فقط در یک محل اخذ شده است

و کلیتاً آراء صندوق و بلوکات از اینقرار است در خانه اعضاء محترم انجمن نظارت را باین نکته متوجه مینمایم که با هلم و اطلاعاتیکه بصحت مطالب فوق دارید هر گاه موافق حق و حقانیت تعقیق و عمل ننمایند علاوه براینکه در پیشگاه خداوند و تاریخ و وجدان مسؤل بوده میشود موقعیکه در مقابل حکمت و سئوالات بر ملت مسؤل باشید

(جواب انجمن نظارت) جواب از ورقه که مشتتلا بر ۹ فقره شکایات از جریان انتخابات از قرار ذیل است

۱ - تهدید و تطمیع در بلوکات بصرف دعوا و بدون دلیل که از برای آن اقامه کرده مینویسند که در شهر (۱۶۰۰) ورقه رای بصندوق انتخابات وارد شده در صورتیکه نصف آن از دهات اطراف بوده نگرفتن تعرفه در شهر دلالت بر تهدید و تطمیع بلوکات مینماید میخواستند اهالی شهر ده هزار تعرفه بگیرند نامی نداشتند و کسانیکه مظنون بوده اند نماینده حکومت جلیله و نماینده اداره محترم نظمی آنها را جلب و تعرفه داده نشده

۲ - مینویسند نظار بلوکات دخالت در آراء عمومی نموده و این دخالت بعدی متجاوز و علنی شده که در محل خاقران در دو محل تعرفه توزیع و اخذ آراء شده در صورتیکه مسئله قافران بموجب مکاتیب صادره و وارده در دوسیه معین است که از میرزا شریف نماینده آن بلوک مؤاخذ شده و تغییر مرکزی که خود قرار داده بود نوشته شده که در نیکویه که مرکز حقیقی آن بلوک است قرار دهد و در بلوک الموت از قریب اظهار نمایندگان اهالی آنجا بر حسب معمول سنوایی به تنکابن از جهة کسب رفته کسی نبوده تا تعرفه توزیع شود

۳ - در بلوک دو دانگه عباس سلطان رعایا را بضرب شلاق وادار باخذ تعرفه نموده و در اغلب بلوکات شام و نهار بر رعایا میداده اند و دادن پول و عبا و غیره اینهم فقط بصرف دعوائیتوان قبول نبود از نماینده حکومت جلیله و نماینده نظار چنین اظهاری نشده و از خود آن بلوک هم شکایتی نرسیده

۴ - مطابق دوسیه هائیکه در موضوع تهدید و تطمیع رعایای اطراف شهر در اداره نظمی موجود است از قرار شهرت راجع بیک ناحیه بوده که آن نیز بر فرض واقعیت و ثبوت حائز اکثریت نگردیده

۵ - در خصوص مهر صندوق دو دانگه که مینویسند که مورد سوء ظن اعضاء انجمن واقع شده بود این قسم نبوده بلکه بواسطه عدم حضور نماینده حکومت جلیله جناب آقا شیخ احمد شهیدی موکول بجلسه بعد گردیده در صورتیکه هر دو نمایندگان تصدیق صحت جعبه و معرفی آنها را نمودند پذیرفته شد

۶ - اینکه مینویسند رعایای یک قریه در دو محل حاضر شده تعرفه گرفته و اسم خود را تغییر داده رای داده اند خوب بود اسم آن محل و اسامی آن اشخاص را مینوشند که تا ممکن شود تقشیر از محل یا از ثبت اسامی دفتر

۷ - در موضوع صندوق آراء خرقان بموجب مکتوبیکه از حکومت آنجا رسیده قضیه بمکس بود

۸ - اینکه مینویسند در شهر و بلوکات کسانی که مشغول آنتریک و تطمیع و تهدید بوده اند با وجود دستگیری مجازات نشده اند

اولاً انجمن نظار وظیفه اش جز نظارت نبوده همه روزه در انعقاد و انجمن نماینده حکومت جلیله و نماینده اداره محترم نظمی بودند مظنونین مطابق قوانین مورد استنطاق اداره نظمی واقع شده و بآنها تعرفه داده نشده و رای هم پذیرفته نشد

۹ - اینکه مینویسند (۳۰) ورقه رای بخط آقا میرزا ابراهیم خان است و فرستاده شده چنین اوراقی بانجمن نرسیده در خانه غالب امهار ورقه اعتراضیه غیر معروف و از کسانیکه شناخته میشود از جمله آقا سید حسن هیبت الهزاده است که خود از طرف حکومت جلیله مأمور بلوک زهره و تصدیق صحت انتخاب آنجا را نموده و از جمله شریتمندار آقای حاج میرزا اسحق که مینویسد از قرار مسوع موافق قانون نبوده چه اثر برسماع میتوان قرارداد

سردار معظم - علاوه بر اینکه انجمن نظارت این شکایات را تکذیب نموده ما خودمان هم وقتی بدوسییه رجوع کردیم دیدیم شکایت وارد نیست مثلاً شکایاتی که راجع بقافران شده است که در دو جا تعرفه داده شده این شکایت اساس ندارد زیرا که ابتدا همانطور کدر راپورت هم عرض شده است یک انجمن نظار در قریه کنتر تشکیل داده اند و آن نقطه را مرکز معین کرده و چون آن نقطه مرکزیت نداشت مجبور شده اند که آن نقطه را بیک محل دیگر تغییر دهند و ایراد نیست بلکه باید تصدیق کرد انجمن نظاری که مراعات این نکات را کرده و موجبات تسهیل اخذ آراء را فراهم کرده است قابل تمجید است شکایات دیگر راجع بعباس سلطان نامی است و تکیه مامراجعه میکنیم بصورت مجلس آن بلوک در همانجائی که می گویند تطبیع و تهدید برای آراء قزوین شده در یکی از حوزوهای انتخابیه آراء آنجا را که می بینیم یک بیکلراف نامی ۱۲۲۵ رأی دارد و اکثریت آن حوزو را اودارد و میرزا ابراهیم خان ۱۱۷ رأی و همین مسئله میتواند نشان بدهد در بعضی موارد شکایات متشکیبان چه نظریاتی داشته اند

رئیس - آقای ملک الشعراء

ملک الشعراء - بنده برای پورت اعتراض دارم متأسفانه این اعتراض را راپورت خونسار هم داشته و بسطی که مخبرین راپورتها میدهند هیچ صحیح نمیدانم مخصوصاً یک شکایاتی که فوق العاده طول میکشد و وقت مجلس را تضییع مینماید و اصل آن شکایت را خود شعبه مورد اهمیت قرار نداده است در اینصورت بنده تعجب میکنم چه لزومی دارد که این شکایات را با این زحمت آورده در اینجا خوانده شود در این دو راپورت قرائت شده که گذشته البته نمیتوان جریان کرد ولی استدعا میکنم از مخبرین محترم در راپورتها اینکه در آینده میدهند شکایات را که مورد اهمیت قرار نمیدهند در اصل راپورت ننویسند و مسائلی که خودشان هم بآنها اعتنا نمیکند لافل آنها را در راپورت ننویسند زیرا هم وقت مجلس تلف میشود و هم عبارات و مسائلی در آنها هست که جزو هن چیز دیگر نیست این خواهشی است که بنده میکنم که در آینده این مسئله ملاحظه شود.

سردار معظم - بر عکس متأسفانه نظر شعبه ما بنده بیک مسئله غیر از این بوده و نظریه بنده با آقای ملک الشعراء مخالف است و بهمان جهت راپورت را مشروح و مفصل دادیم برای اینکه ما معتقد نیستیم که فقط یک عقایدی که بر ما مسلم شد سایرین هم مجبوراً آنرا بپذیرند (بعضی تصدیق کردند) ما برعکس معتقد بودیم از نورموهائاتی کدر اکثر راپورتها اتخاذ میشد یعنی از فورمول چاپی (وشکایاتی که رسیده بود قابل توجه نشده و شعبه با اکثریت تصدیق نمودند) دوری کنیم ما عقیده داشتیم که باید راپورت مشروح نوشته شود ایرادات وارده در آنجا نوشته شود اگر آن ایرادها مطابق قانون و مطابق قواعد است البته نباید حمایت از کسی کرد

مجلس شورایی باید کاملاً در موضوع انتخابات بیطرفانه قضاوت کند نه نسبت بیک کس اعمال نظر بکند نه مخالفت باید صحیحاً قضاوت خویش را بکند و برای اینکه قاضی بتواند قضاوت بیطرفانه بکند البته حتی الامکان مدارک باید بیشتر درم نظر شده باشد پس از این نقطه نظر ما متعهد بودیم که در باب انتخابات چه برای اطلاع نمایندگان و چه برای اطلاع عموم اهالی طهران مشروحتر و مفصلتر اعتراضات وارده را بیان کنیم آن قسمتی که رد شده است در شان راباید تأیید کنیم و آن عده که تصدیق شده تصدیق کنیم مثلاً در باب قزوین و در باب آباء بطوری ساوی نظر شده مال آباد را رد کرده اند و مال قزوین بدلائل معروضه تصدیق نمیکند.

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا مرافق هستیید محمد هاشم میرزا - بنده

رئیس - با آقا موافق هستیید. **محمد هاشم میرزا** - شکایات باید موثر باشد در انتخابات

رئیس - آخر مسئله که آقای ملک الشعراء اظهار کردند تمام نشد اگر راجع بآن مسئله هست بگوئید

محمد هاشم میرزا - خیر اجازه بدهید بعد عرض کنم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافق هستیید. آقا سید یعقوب بنده کاملاً موافق هستم با همان چیزیکه آقای سردار معظم بیان کردند

رئیس - خوب پس موافق هستیید **آقا سید یعقوب** - بله موافق هستم **ملک الشعراء** - خیلی متشکر میشوم که اگر

مخبر محترم دقت فرمایند در مواردیکه سابقه داشته و نظام نامه پیش بینی کرده پس علت اینکه شعبه معین کرده اند که بدوسییهها رسیدگی کند چیست؟ و علت اینکه اصرار میکنند بدوسییهها مراجعه بکنند چیست برای اینست که بجزئیات دوسییهها و آن راپورتها اینکه ممکن است یک عبارات اطناب داری داشته باشد رسیدگی بکنند برای آن است که شعبه این زحماتی را که در اینجا میکشند در خود شعبه کشیده شده برای اینکه بالاخره اگر شعبه یک اعتبارنامه را رد کند حق دارد شکایاتی را که راجع بآن اعتبارنامه است کاملاً بنویسد ولی اعتبار نامه هائی که شعبه آنها را قبول میکند البته شکایات آنها را هم ملاحظه نموده و بطور خلاصه اظهار میکند که یک شکایاتی رسید و بآن شکایات اهمیتی داده نشد البته چنانچه بآن راپورت شعبه اعتراضی باشد تصور کند که ایرادی وارد بوده است و لازم باشد بآن شکایت رسیدگی شود و آن وقت آن شخص اظهار مخالفت میکند و میماند بجلسه دیگر و در جلسه آینده میروند از خود شعبه تحقیق میکنند قانع میشوند اگر بنا بود تمام شکایات در مجلس خوانده شود تمام نمایندگان در مجلس رسمی حق داشته باشند تمام جزئیات رسیدگی کنند بعقیده بنده وجود شعبه لازم نبوده خود شعبه و فلسفه وجود شعبه این است که برای خواندن راپورتها مفصل وقت مجلس

ضایع نشود شعبه حق دارد که یک شکایاتی را بطور خلاصه بنویسد و عقیده خود را نسبت بشکایت بطور یادداشت بمجلس اظهار نماید بنده از نقطه نظر صرفه وقت است که این اظهار را میکنم و اگر چنانچه وقت قیمت نداشت (چنانکه در این ملکیت قیمت ندارد) و ما وقت داشتیم و میتوانستیم که باین جزئیات برسیم البته بهتر بود ولی یکی از نقطه نظر است که این عرض را میکنم و یکی هم از نقطه نظر نراکت است یک شکایاتی است که خودتان تصدیق میکنید مورد اعتبار نیست و در آن شکایات عبارات و مطالبی ذکر شده که خودتان اظهار میکنید این شکایات بی مورد و مورد اهمیت نیست معذالك آنها را می آورید میخوانید بنده از نقطه نظر اخلاق و صرفه وقت بود که این ایراد را گرفتیم والا البته مخیر حق دارد که تمام آن جزئیاتی که در دوسییه است در راپورتش بیاورد ولی ما حاضر هستیم که بگوئیم ما نمیتوانیم راپورتها مفصل را بشنویم و وقت ما بما اجازه نمیدهد و بالاخره شعبه برای آن تعیین شده است که این شکایات و اعتراضات را دقت بکند و اگر آن شکایات و اعتراضات را وارد میدانند بگویند.

سردار معظم - متأسفانه باز هم بیانات آقای ملک الشعراء مرا قانع نکرد بعقیده من اگر وقت مجلس صرف رسیدگی و دقت در اعتبارنامهها بشود ضایع نمیشود و در مقابل سوء تفاهمی حاصل نمیشود و من شخصاً این تضییع وقت را ترجیح میدهم که مخصوصاً وقت جلسات اولیه ضایع بشود ما کار دیگر نداریم ما مأموریتمان فقط رسیدگی با اعتبارنامههاست و در این قضاوت ما باید ثابت بکنیم که نظر به دیگری نداریم و همچنین باید ثابت بکنیم که نظر بیطرفانه داریم و نظرمان فقط متوجه صحت انتخابات است و از این نقطه نظر مجلس شورایی باید خودش را فوق العاده بداند و اما از نقطه نظر نراکت اگر آقای ملک الشعراء تصدیق فرمایند که عده نمایندگانیکه داخل در یک شعبه هستند ممکن است تمام توافق نظر حاصل کنند در آنصورت باید از هر شعبه مدارکی برای موافقت یا مخالفت بنمایند گان داد و الا اگر بطور کلی مختصر نکنیم و مطالعه و مراجعه را باعضای شعبه گذارده و هیچ بگوئیم شعبه خودش مطالعه را بکند و هیچ ذکری از شکایات نکند و بعد صورت جلسه را بمجلس بیاورد.

آنوقت میبرسم اگر یکی از نمایندگان در مجلس اطلاعات شخصی هم که ممکن است مبنای اعتراض یا عدم موافقت بشود نداشته باشد آیا چه مدركی در دست خواهد داشت که در یک انتخابی بگوئیم موافقم یا مخالفم (بعضی تصدیق کردند) فقط تعیین شعبه برای اینستکه قطعاً رأی بدهد تعیین شعبه برای تسهیل عمل است چه اگر شعبه نبود باید مجلس شورایی تمام دوسییه و اوراق را خودش در پشت تریبون آورده یک بیک بخواند

ملک الشعراء - مثل همین راپورت **سردار معظم** - بلی شاید مثل همین راپورت شعبه مأمور است که آن دوسییه را ملاحظه کند و آن اوراقی که در دوسییه است ببیند البته اگر در راپورت

شعبه وهی یا يك عدم نراکتی باشد کاملاً با آقا موافق خواهم بود ولی چه اعتراضی وارد شده و چه اشکالی هست؟ و در مقابل چه جوابهائی هست البته واجب است نوشته شود والا اگر غیر از این باشد همانطوریکه آقا میفرمایند این راپورت مفصل است بنده هم ممکن است معارضه بمثل کنم و بگویم راپورت هائی که برخلاف این باشد ناقص است.

رئیس - این اعتراضی که کرده اند بصورت ظاهر است نه باسناد در اینصورت گمان میکنم مذاکرات زیاد مفید نباشد (بعضی تصدیق کردند) باید رأی بگیریم اول رأی میکنیم بنمایندگی آقای میرزا ابراهیمخان آقاییانیکه نمایندگی ایشان را تصدیق می نمایند قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رأی میکنیم بنمایندگی آقای سردار مخم آقاییانی که تصدیق می نمایند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد يك راپورت دیگر مانده است راجع باقای آقا سید فاضل آقای آصف الممالک قرائت فرمایند

(آقای آصف الممالک راپورت شعبه را بمضمون ذیل قرائت نمودند) شعبه چهارم در تاریخ ۲۲ شوال ۱۳۳۹ بدوسییه انتخابات شاهرود بسطام رسیدگی و مطابق جریان انتخابات حوزه مزبوره را با مقررات قانون از نظر دقت گذرانیده آنچه در دوسییه انتخابات آنجا مورد ملاحظه واقع گردید از قرار ذیل است:

اولاً نظر باختصار صورت مجلس انتخابات که جریان انتخابات آن حوزه را فقط از روز اخذ آراء ثبت میکند اقدامات اولیه انجمن نظارت نسبت بوظایف مقرر آنها از قبیل تعیین مدت اعلان و دادن تعرفه وغیره در صورت مجلس قید نشده است و تنها با اقداماتی که پس از اخذ آراء بعمل آمده اکتفا کرده اند ثانیاً بسطام که از توابع شاهرود بوده و میبایست در انتخابات آن حوزه شرکت نماید مشارکت نموده است در موضوع اول نظر باینکه از راپورتهای تلگرافی و کتبی حکومت محل که در مدت جریان انتخابات بوزارت داخله گشته و نوشته زمان نشر اعلان و مدت دادن تعرفه را اطلاع میدهد واضح است که انجمن نظارت آنجا مقدمات اولیه انتخابات آن حوزه را بر طبق مواد قانونی بعمل آورد منتها از ذکر در صورت مجلس غفلت ورزیده است و چون اساساً در جریان یک انتخابات در صورت مجلس برای معلوم شدن عملیات هیئت نظار و منحرف نشدن از مقررات قانون است و در این انتخاب این معنی از سایر راپورتها و منضمات دوسییه بر شعبه معلوم گشت شعبه این نقیصه را مخل اساس انتخابات آن حوزه ندانست و در قسمت عدم مشارکت اهالی بسطام نیز مطابق آنچه از صورت مجلس استنباط میشود انجمن نظارت مرکزی شاهرود مقدمات انتخاب را در آنجا فراهم و آنان را شرکت در انتخاب دعوت نموده بواسطه مشاجرات محلی و اختلافات داخلی تا انقضای مدت برای شرکت در انتخابات حاضر نشده اند و انجمن نظارت شاهرود مطابق ماده ۱۸ قانون حق آنان را ساقط و انتخابات را خاتمه داده است و چون نسبت بانخابات آنحوزه

در مدت قانونی هیچگونه شکایت و اعتراضی ملاحظه نشد لهذا شعبه ۴ باتفاق آراء نمایندگی آقای آقا سید فاضل را از شاهرود بسطام که با اکثریت ۱۳۳۷ رأی از ۳۹۶۵ رأی انتخاب کنندگان است تصدیق و بصحت اعتبار نامه ایشان رأی میدهد

رئیس - رأی میکنیم بصحت نمایندگی آقای آقا سید فاضل آقاییانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد آقاییانیکه بدو فقره راپورت شعبه سوم اعتراض داشتند یا حالا یا فردا تشریف بیاورند شعبه سوم که اگر مذاکراتی هست نشده که روز پنجشنبه دو راپورت مجدداً بمجلس بر میگردد جای حرفی باقی نماند.

مدرس - جلسه پنجشنبه خواهد بود. **رئیس** - اگر آقاییان موافق باشند پنجشنبه خواهد بود (بعضی گفتند صحیح است) جلسه يك ربع قبل از ظهر ختم شد.

رئیس - موتمن الملک **جلسه ۴** **صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه ۲۲ ذی قعدة ۱۳۳۹ مطابق ۵ برج اسد ۱۳۰۰**

مجلس ۳ ساعت قبل از ظهر در تحت ریاست آقای موتمن الملک تشکیل گردید.

رئیس - صورت مجلس قرائت میشود آقای نصرت الدوله قرائت نمودند.

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه) **حاج شیخ اسدالله** - راجع به راپورت شعبه ششم در موضوع عدل الملک شعبه و آئنی نداده بود که مخالفتی داشته باشد که بعنوان مخالفت به تأخیر بیافند راپورت شعبه این بود که راجع بترجمه و شرح قانون مجلس باید قضیه را حل کند.

رئیس - صحیح است اصلاح میشود غیر از این دیگر اعتراضی نیست (گفته شد خیر) پس صورت مجلس تصویب شد.

چند فقره را پورت است که در جلسات قبل قرائت شده محول شده است بامروز اول راپورت راجع باقای فتح الدوله طبع و توزیع شده است نسبت بآن راپورت مخالفی هست؟

مدرس - بنده مخالفم. **رئیس** - بفرمایید.

مدرس - دوره های سابق نظریات در اعتبار نامه ها مبنی بر يك مذاقعه هائی بوده که البته آقاییانی که تشریف داشته اند مستحضرند در این دوره چون انتخابات خیلی طول کشیده بنده شخصاً بنا بر این گذاشتم که دو چیز را مطمح نظر قرار دهم یکی آن خلاف قانونهاستیکه باصول قوانین مسلمه شده یکی هم آن چیزهاستیکه سیاست بر میخورد که در آتیه و حالیه بضرر مملکت است فقط بنده بر آنچه اظهار عقیده میکنم مبنی بر این فلسفه است و از جمله آنهاستیکه باصول قانون انتخابات و قوانین مسلمه بر میخورد و انتخابات نجف آباد است، اصفهان یکجائی نیست مثل عربستان و ترکمان و جاهای دور دست از تمدن که بشود يك مسامحه هائی کرد مثلاً حسب الامر يك انتخابی کرد من با اطلاعاتی که دارم شاید تعقیبش در دوسییه باشد و بعضی هم بواسطه مانع اصلان شده باشد انتخاب نجف آباد - کرون و فریدن و چهار